

Grupa Kapitałowa RAFAKO

GRUPA PBG

**ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE**

**za okres 9 miesięcy zakończony
30 września 2017 roku**

29 listopada 2017 roku

Spis treści

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	2
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	3
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	4
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	5
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	6
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	7
1. Informacje ogólne	7
2. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	7
3. Istotne zasady (polityka) rachunkowości	9
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	10
4.1. Profesjonalny osąd	10
4.2. Niepewność szacunków	11
5. Zmiana szacunków	14
6. Segmenty operacyjne	14
7. Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego	19
8. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej	20
9. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy	20
10. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną	21
11. Rodzaj i kwoty pozycji w znaczący sposób wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy oraz przepływy środków pieniężnych	23
11.1. Przychody ze sprzedaży, koszty sprzedaży, przychody i koszty operacyjne oraz finansowe	23
11.2. Podatek dochodowy	24
11.3. Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	26
11.4. Rzeczowe aktywa trwałe	27
11.5. Nabycie i sprzedaż składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	28
11.6. Wartość firmy	28
11.7. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów - długoterminowe	28
11.8. Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	28
11.9. Obligacje długoterminowe	29
11.10. Inne aktywa finansowe długoterminowe	30
11.11. Zapasy	30
11.12. Obligacje krótkoterminowe	31
11.13. Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	31
11.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31
11.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów - krótkoterminowe	32
11.16. Odpisy aktualizujące wartość skonsolidowanych aktywów	33
11.17. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy	34
11.17.1. Zabezpieczenia ustanowione na środkach trwałych	34
11.17.2. Zabezpieczenia ustanowione na wartościach niematerialnych	34
11.17.3. Zabezpieczenia ustanowione na akcjach/udziałach	34
11.17.4. Zabezpieczenia ustanowione na zapasach	35
11.18. Kapitał podstawowy	35
11.19. Wartość nominalna akcji	35
11.20. Prawa akcjonariuszy	35
11.21. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	35
11.22. Wypłacone dywidendy	35
11.23. Zysk/(strata) przypadający na jedną akcję	36
11.24. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia	36
11.25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania - długoterminowe	37
11.26. Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania - krótkoterminowe	37
12. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	38
13. Instrumenty pochodne	38
14. Instrumenty finansowe	39
15. Kredyty i pożyczki	40
16. Zarządzanie kapitałem	41
17. Rezerwy na koszty	41

17.1.	Rezerwa na koszty kar z tytułu nieterminowej realizacji lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych umów o usługę budowlaną.....	41
17.2.	Zmiana stanu rezerw, zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej.....	42
18.	Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	43
19.	Wypłacone lub zadeklarowane dywidendy	44
20.	Zobowiązania inwestycyjne	44
21.	Zmiany pozycji pozabilansowych, informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu, pożyczki lub udzieleniu gwarancji.....	45
22.	Sprawy sporne, postępowania sądowe	46
23.	Należności od jednostki powiązanej wynikające z układu	47
24.	Informacje o Zarządzie i Radzie Nadzorczej jednostki dominującej	47
25.	Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej	47
26.	Transakcje z podmiotami powiązanymi.....	48
27.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	49
28.	Zwięzły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń Grupy w trzecim kwartale 2017 roku	50
29.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na dzień przekazania niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	51
30.	Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji RAFAKO S.A. lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące jednostek należących do Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją, zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, w okresie od przekazania poprzedniego sprawozdania finansowego.....	52
31.	Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.....	52
32.	Czynniki mające istotny wpływ na wyniki do uzyskania w czwartym kwartale 2017 roku	53
33.	Portfel zamówień	53
34.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	54

Załącznik:

1. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe RAFAKO S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku

Nota	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)	
Działalność kontynuowana					
Przychody ze sprzedaży	11.1	1 328 667	1 236 112	456 798	495 548
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		1 326 745	1 234 258	456 931	494 975
Przychody ze sprzedaży materiałów		1 922	1 854	(133)	573
<hr/>					
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	11.1	(1 194 941)	(1 140 666)	(403 796)	(454 888)
<hr/>					
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		133 726	95 446	53 002	40 660
Pozostałe przychody operacyjne	11.1	2 245	2 030	660	979
Koszty sprzedaży	11.1	(28 079)	(22 769)	(8 226)	(7 888)
Koszty ogólnego zarządu	11.1	(45 065)	(40 569)	(15 211)	(12 457)
Pozostałe koszty operacyjne	11.1	(4 164)	(4 209)	(1 035)	(2 017)
<hr/>					
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		58 663	29 929	29 190	19 277
Przychody finansowe	11.1	1 554	3 229	391	632
Koszty finansowe	11.1	(8 264)	(4 683)	29	(1 370)
<hr/>					
Zysk /(strata) brutto		51 953	28 475	29 610	18 539
Podatek dochodowy	11.2	(25 556)	(5 846)	(12 658)	(3 069)
<hr/>					
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	11.23	26 397	22 629	16 952	15 470

Racibórz, dnia 29 listopada 2017 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy -
osoba
odpowiedzialna za
prowadzenie ksiąg
rachunkowych

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku

Nota	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)
Inne całkowite dochody za okres	(997)	(1 398)	(882)	(1 320)
<i>Pozycje podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(194)	(27)	(5)	(204)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające na udziały niekontrolujące	(1)	(9)	7	(34)
Inne całkowite dochody netto podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych	(195)	(36)	2	(238)
<i>Pozycje niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>				
Inne całkowite dochody wynikające z zysków/(strat) aktuarialnych	(991)	(1 680)	(1 091)	(1 336)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	11.2 189	318	207	254
Inne całkowite dochody netto niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych	(802)	(1 362)	(884)	(1 082)
Całkowity dochód za okres	25 400	21 231	16 070	14 150
Wynik netto przypadający:	26 397	22 629	16 952	15 470
Akcjonariuszom jednostki dominującej	11.23 26 010	22 127	16 670	14 599
Akcjonariuszom niekontrolującym	387	502	282	871
Całkowity dochód przypadający:	25 400	21 231	16 070	14 150
Dochody całkowite akcjonariuszy jednostki dominującej	25 014	20 738	15 781	13 313
Dochody całkowite udziałów niekontrolujących	386	493	289	837
Średnia ważona liczba akcji	84 931 998	84 931 998	84 931 998	84 931 998
Podstawowy/rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję w złotych	11.23 0,31	0,26	0,20	0,17

Racibórz, dnia 29 listopada 2017 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy –
osoba
odpowiedzialna za
prowadzenie ksiąg
rachunkowych

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2017 roku

	Nota	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
AKTYWA			
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	11.4	172 923	178 585
Wartości niematerialne		18 337	18 782
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów długoterminowe		45 229	34 007
Należności z tytułu dostaw i usług	11.9, 14	45 037	33 817
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	11.9	192	190
Aktywa finansowe długoterminowe		25 893	24 911
Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	11.8	293	840
Obligacje długoterminowe	11.9	25 600	–
Inne aktywa finansowe długoterminowe	11.10, 14	–	24 071
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11.2	35 909	51 387
		298 291	307 672
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	11.11	15 364	13 983
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów krótkoterminowe	11.15, 14	328 833	750 365
Należności z tytułu dostaw i usług		168 178	587 263
Należności z tytułu podatku dochodowego		2 391	19 583
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów		158 264	143 519
Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związane z wyceną kontraktów rozliczenia międzyokresowe	10	364 786	235 351
Aktywa finansowe krótkoterminowe		146 193	118 763
Lokaty krótkoterminowe	14	–	74
Instrumenty pochodne		13	–
Udzielone pożyczki krótkoterminowe	14	–	35
Obligacje krótkoterminowe	11.12	6 112	–
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	11.12, 14	–	11 130
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	11.14, 14	140 068	107 524
		855 176	1 118 462
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		35	935
SUMA AKTYWÓW		1 153 502	1 427 069

Racibórz, dnia 29 listopada 2017 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy –
osoba
odpowiedzialna za
prowadzenie ksiąg
rachunkowych

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2017 roku

	Nota	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016		
PASYWA					
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)					
Kapitał podstawowy	11.18	169 864	169 864		
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	11.21	95 340	95 340		
Kapitał zapasowy		182 242	175 365		
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(291)	(97)		
Zyski zatrzymane/ (Niepokryte straty)	11.22	12 714	(5 617)		
		459 869	434 855		
Kapitał udziałowców niekontrolujących		9 296	8 996		
Kapitał własny ogółem		469 165	443 851		
Zobowiązania długoterminowe					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	11.25, 14	2 352	3 540		
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11.2	59	384		
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	11.24, 17.2	22 641	21 855		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe		49 647	48 070		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	11.25, 14	43 048	40 213		
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	11.25, 14, 20	71	149		
Pozostałe zobowiązania	11.25	6 528	7 708		
		74 699	73 849		
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe		339 644	577 013		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	11.26, 14	240 901	473 476		
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	14, 20	995	1 610		
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		41	123		
Pozostałe zobowiązania	11.26	97 707	101 804		
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	14, 15, 16	81 976	147 107		
Pozostałe zobowiązania finansowe oraz z tytułu leasingu finansowego	14	2 588	2 045		
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	11.24, 17.2	2 440	2 022		
Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów	10	182 990	181 182		
Zobowiązania z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	10	167 259	156 644		
Rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	10, 17	14 568	24 017		
Dotacje		1 163	521		
		609 638	909 369		
Zobowiązania razem		684 337	983 218		
SUMA PASYWÓW		1 153 502	1 427 069		
Racibórz, dnia 29 listopada 2017 roku					
Agnieszka Wasilewska-Semail	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Edward Kasprzak	Tomasz Tomczak	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy – osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku

Nota	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(strata) brutto	51 953	28 475
Korekty o pozycje:		
Amortyzacja	46 000	(15 814)
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	10 513	10 923
Odsetki i dywidendy, netto	(1 012)	14
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	1 611	3 280
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań/aktywów z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	(685)	(1 424)
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	163	–
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	11.3 392 926	(17 511)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań i rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych z wyjątkiem kredytów i pożyczek	(1 381)	7 513
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów o usługę budowlaną	11.3 (222 894)	(19 408)
Podatek dochodowy (zapłacony)/otrzymany	11.3 (128 269)	20 741
Pozostałe	(4 930)	(19 245)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(42)	(698)
	97 953	12 660
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	1 641	1 374
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	11.3 (3 293)	(4 892)
Sprzedaż aktywów finansowych	–	–
Nabycie aktywów finansowych	(243)	(202)
Wpływy z tytułu posiadanych dłużnych papierów wartościowych	3 685	–
Nabycie aktywów finansowych	–	–
Dywidendy i odsetki otrzymane	25	34
Pozostałe	–	169
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 815	(3 517)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(2 032)	(2 193)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	–	32 295
Spłata pożyczek/kredytów	11.3 (64 573)	–
Odsetki zapłacone	11.3 (1 990)	(2 146)
Prowizje bankowe	(90)	(827)
Pozostałe	1 654	112
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(67 031)	27 241
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	32 737	36 384
Różnice kursowe netto	(193)	(32)
Środki pieniężne na początek okresu	11.14 107 524	197 261
Środki pieniężne na koniec okresu	11.14 140 068	233 613
Racibórz, dnia 29 listopada 2017 roku Agnieszka Wasilewska-Semail Krzysztof Burek Jarosław Dusiło Edward Kasprzak Tomasz Tomczak Jolanta Markowicz		
Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Główny Księgowy – osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych		

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym
 za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku

	Kapitał podstawowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na 1 stycznia 2017 roku	169 864	95 340	175 365	(97)	(5 617)	434 855	8 996	443 851
Zysk/(strata) z działalności kontynuowanej	–	–	–	–	26 010	26 010	387	26 397
Inne całkowite dochody	–	–	–	(194)	(802)	(996)	(1)	(997)
Podział zysku z lat ubiegłych	–	–	6 877	–	(6 877)	–	–	–
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	–	–	–	–	–	–	(86)	(86)
Na 30 września 2017 roku (niebadane)	169 864	95 340	182 242	(291)	12 714	459 869	9 296	469 165
Na 1 stycznia 2016 roku	169 864	95 340	112 715	(41)	47 213	425 091	4 675	429 766
Zysk/(strata) z działalności kontynuowanej	–	–	–	–	22 127	22 127	502	22 629
Inne całkowite dochody	–	–	–	(27)	(1 392)	(1 389)	(9)	(1 398)
Podział zysku z lat ubiegłych	–	–	58 335	–	(58 335)	–	–	–
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	–	–	–	–	–	–	3 936	3 936
Na 30 września 2016 roku (niebadane)	169 864	95 340	140 583	(68)	9 643	445 829	9 102	454 931
Racibórz, dnia 29 listopada 2017 roku								
Agnieszka Wasilewska-Semail	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiño	Edward Kasprzak	Tomasz Tomczak	Jolanta Markowicz			
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy – osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych			

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa RAFAKO („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) składa się z RAFAKO S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych przedstawionych w nocie 7.

RAFAKO S.A. jest spółką akcyjną z siedzibą w Raciborzu, ul. Łąkowa 33, której akcje znajdują się w publicznym obrocie. Spółka została utworzona aktem notarialnym dnia 12 stycznia 1993 roku. W dniu 24 sierpnia 2001 roku została wpisana do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 34143 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 270217865.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2017 roku oraz zawiera skonsolidowane dane porównawcze za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów obejmuje dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 września 2017 roku oraz dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 września 2016 roku nie były przedmiotem przeglądu lub badania przez biegłego rewidenta.

Głównym przedmiotem działalności Grupy jest:

- Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą,
- Obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych,
- Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych,
- Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia,
- Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego,
- Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu,
- Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- Pozostałe badania i analizy techniczne.

Jednostka dominująca posiada Oddział w Turcji sporządzający samodzielne sprawozdanie finansowe, zgodne z prawem tureckim. Walutą funkcjonalną Oddziału jest EUR.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd jednostki dominującej w dniu 29 listopada 2017 roku.

Śródroczny skonsolidowany wynik finansowy może nie odzwierciedlać w pełni możliwego do zrealizowania wyniku finansowego za rok obrotowy.

2. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa” zatwierdzonym przez UE („MSR 34”).

Śródroczne skonsolidowane skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku zatwierdzonym do publikacji w dniu 21 marca 2017 roku.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej RAFAKO zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, zmodyfikowaną dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Grupa zastosowała MSSF według stanu obowiązującego dla sprawozdań finansowych za rok rozpoczynający się 1 stycznia 2017 roku.

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez spółki Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli 30 września 2017 roku.

Najistotniejszym czynnikiem mającym wpływ na kontynuację działalności Grupy Kapitałowej RAFAKO S.A. jest sytuacja finansowa jednostki dominującej. Śródrocznej skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli 30 września 2017 roku.

Kluczową kwestią z perspektywy możliwości kontynuowania działalności Grupy jest zapewnienie odpowiedniego portfela zamówień oraz utrzymanie płynności finansowej, w tym przede wszystkim zapewnienie wystarczających źródeł ich finansowania.

Analizując sytuację finansową Grupy należy zwrócić uwagę na następujące elementy: w okresie 9 miesięcy zakończonym dnia 30 września 2017 roku jednostka dominująca rozpoznała 450 milionów złotych przychodów ze sprzedaży oraz 20 milionów straty netto, dodatkowo na dzień 30 września 2017 roku RAFAKO S.A. prezentuje 87 milionów złotych aktywów obrotowych netto, w tym 51 milionów złotych środków pieniężnych. Niższy poziom przychodów w okresie 9 miesięcy 2017 roku w porównaniu do 9 miesięcy roku 2016 jest głównie następstwem niższej sprzedaży na kontraktach o znacznym stopniu zaawansowania przy jednoczesnym niewielkim zaawansowaniu dwóch istotnych kontraktów zdobytych w drugiej połowie 2016 roku (na budowę bloku kogeneracyjnego opalanego biopaliwem o wartości 150 milionów euro netto oraz na dostawę i montaż instalacji katalitycznego odazotowania spalin wraz z modernizacją elektrofiltrów o wartości 289 milionów złotych).

Pomimo niższej sprzedaży wykazanej przez jednostkę dominującą w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, udało się jej osiągnąć wyższy wynik brutto na sprzedaży, głównie ze względu na dokonanie korekt w wycenie kontraktów na podstawie przeprowadzenia okresowej analizy kosztów poniesionych oraz weryfikacji założeń odnośnie przyszłych kosztów.

W okresie 9 miesięcy 2017 roku jednostka dominująca, zgodnie z założeniami, doprowadziła do podpisania w dniu 30 czerwca 2017 roku z PKO BP S.A. aneksu wydłużającego okres spłaty kredytu bankowego w kwocie 150 milionów złotych do dnia 30 czerwca 2018 roku oraz podpisania w dniu 1 marca 2017 roku aneksu z TAURON Wytwarzanie S.A. dotyczącego zwiększenia ceny kontraktowej na projekcie Jaworzno o kwotę 71 milionów złotych netto oraz wydłużenia terminu realizacji kontraktu o 8 miesięcy. Dodatkowo, dnia 16 sierpnia 2017 roku jednostka dominująca powzięła informację, iż oferta konsorcjum, w skład którego wchodzi, została wybrana przez PT. PLN (PERSERO) do realizacji „Budowy dwóch bloków parowych opalanych węglem w Indonezji na wyspie Lombok (2x50 MW)” – udział RAFAKO S.A. wynosi 70 milionów euro. W 2017 roku jednostka dominująca pozyskała w towarzystwach ubezpieczeniowych nowe limity gwarancyjne na łączną kwotę 138,9 milionów złotych. Gwarancje wystawiane w ramach tych limitów mogą być wykorzystane do zabezpieczenia zarówno kontraktów krajowych, jak i zagranicznych. Trwają prace nad pozyskaniem dalszych limitów gwarancyjnych, w tym limitów bankowych, głównie na finansowanie kontraktów zagranicznych w związku z uczestnictwem jednostki dominującej w ofertach poza granicami kraju. Działania te zostały zrealizowane zgodnie z założeniami Zarządu jednostki dominującej i pozytywnie wpływają na sytuację płynnościową Grupy.

Istotnym elementem analizy jednostki dominującej jest przygotowana przez jej Zarząd prognoza rachunku wyników i przepływów pieniężnych na kolejne 12 miesięcy po dniu 30 września 2017 roku (oraz na kolejne okresy). Spośród założeń prognozy kluczowe odnoszą się do:

- wzrostu przychodów - założenie to oparte jest na posiadanym portfelu zamówień (który w znaczący sposób wypełnia założenia poziomu przychodów) oraz zdobyciu istotnego poziomu nowych kontraktów. Zarząd RAFAKO S.A. prowadzi działania zmierzające do osiągnięcia w 2018 roku dodatniej rentowności oraz dalszej poprawy sytuacji płynnościowej jednostki dominującej. Plany oparte są na przewidywanej realizacji podpisanych kontraktów, które zabezpieczają znaczącą część prognozowanej sprzedaży oraz na zamówieniach, jakie jednostka dominująca musi pozyskać w ciągu kolejnych 12 miesięcy, aby zrealizować w pełni budżet przychodowy;
- terminowej realizacji kontraktów, które RAFAKO S.A. posiada w swoim portfelu, w szczególności terminowej realizacji przepływów finansowych związanych z realizacją tych kontraktów;
- realizacji kontraktów, które RAFAKO S.A. posiada w swoim portfelu na poziomie zakładanej obecnie marży, w szczególności brak pogłębiania się strat już rozpoznanych na niektórych kontraktach;
- kontynuacji działań zmierzających do utrzymania oraz zwiększenia portfela zamówień;

- zakładanego elastycznego poziomu nakładów inwestycyjnych, który jest możliwy do ograniczenia w istotnym zakresie;
- braku istotnych ograniczeń ze strony instytucji finansowych w dostępie jednostki dominującej do niezbędnych gwarancji finansowych wymaganych w procesie zdobywania zamówień i ich realizacji oraz przedłużenia finansowania działalności RAFAKO S.A. w formie kredytu bankowego po dniu 30 czerwca 2018 roku.

Biorąc pod uwagę wyzwania stojące przed jednostką dominującą, Zarząd RAFAKO S.A. podjął kroki zmierzające do pozyskania nowych źródeł finansowania, w tym m.in. w formie emisji akcji. Zdaniem Zarządu wzmocnienie finansowe jednostki dominującej umożliwi jej dalszy stabilny rozwój oraz utrzymanie odpowiedniego poziomu konkurencyjności.

Pomimo niższego niż wcześniej zakładano poziomu sprzedaży i wyniku finansowego za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2017 roku, mając na uwadze strukturę aktywów obrotowych netto jednostki dominującej, lepsze wykonanie zakładanych przepływów pieniężnych, posiadany stan środków pieniężnych, jak również stan portfela zamówień, a także przygotowany na kolejne 12 miesięcy rachunek przepływów pieniężnych, Zarząd jednostki dominującej nie stwierdza na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego istotnych zagrożeń w zakresie możliwości kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości. W związku z powyższym niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Ocenę sytuacji RAFAKO S.A. należy także uzupełnić o bardzo dobrą sytuację finansową spółki E003B7 sp. z o.o. (która realizuje około 88,7% projektu Jaworzno 910MW o wartości około 4,6 miliarda złotych, i która osiągnęła przychody ze sprzedaży za okres 9 miesięcy 2017 roku w wysokości 852 milionów złotych, przy wyniku netto 43 milionów złotych i aktywach obrotowych netto w wysokości 145 milionów złotych, oraz braku istotnych ryzyk związanych z realizacją tego projektu).

3. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku. Po 1 stycznia 2016 roku nie opublikowano nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2016 roku. Standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale nie obowiązują, ponieważ nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską lub zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę, zaprezentowane zostały w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2016. W okresie 9 miesięcy 2017 roku opublikowano jedynie standard MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe oraz KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia nowych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

Wdrożenie MSSF 15

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa prowadzi zaawansowane prace nad wdrożeniem postanowień MSSF 15 Przychody z umów z klientami poprzez analizę wszystkich realizowanych kontraktów pod kątem ich ujęcia wg zmienionych kryteriów ujmowania przychodów. Ze względu na zakres zmian i koniecznych analiz, na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa nie dokonała jeszcze pełnego oszacowania liczbowego wpływu implementacji postanowień MSSF 15 na pozycje sprawozdania finansowego.

Grupa przeprowadziła już wymaganą analizę większości istotnych realizowanych kontraktów pod kątem spełniania kryteriów ujęcia zgodnie z modelem pięciu kroków i na tym etapie nie zidentyfikowała istotnych różnic w stosunku do obecnego podejścia do ujmowania przychodów. Grupa realizuje kontrakty długoterminowe polegające na budowie składników aktywów dostosowanych do potrzeb indywidualnego klienta, dla których nie ma alternatywnego zastosowania. Ze względu na specyficzny charakter świadczonych usług Grupa traktuje je generalnie jako jedno zobowiązanie do świadczenia. W trakcie analiz realizowanych umów zidentyfikowane zostały również inne zobowiązania, których udział wartościowy w całości danej umowy jest znikomy lub ich realizacja pokrywać się będzie z momentem końcowego rozliczenia kontraktu. W takich przypadkach Grupa będzie korzystała z dopuszczonego w tym standardzie uproszczenia i rozliczać takie zobowiązania w ramach wyceny kontraktu bez ich wyodrębniania. Grupa przenosi kontrolę nad składnikiem aktywów lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu stosując pomiar stopnia spełnienia zobowiązania oparty na poniesionych nakładach.

W ramach umowy Grupa jest zobowiązana świadczyć na rzecz klienta usługi gwarancji dla zrealizowanych obiektów. Grupa jest w trakcie szacowania poziomu rezerw odzwierciedlających oczekiwaną wartość kosztów realizacji gwarancji kontraktowych.

Na obecnym etapie wdrażania standardu Grupa nie zdecydowała jeszcze czy na moment pierwszego zastosowania MSSF 15 wybierze metodę pełnego podejścia retrospektywnego, czy też metodę zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego.

Wdrożenie MSSF 9

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki Grupy przeanalizowały swój biznesowy model zarządzania aktywami finansowymi, którego głównym celem jest zapewnienie finansowania działalności operacyjnej spółek Grupy poprzez utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek.

Grupa w niewielkim zakresie korzysta z instrumentów pochodnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Jednostka dominująca posiada udziały w jednostkach zależnych nienotowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, ujmowane zgodnie z MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe.

Poza zmianą metodologii rozpoznawania odpisów aktualizujących wartość należności zgodnie z modelem szacowanych strat kredytowych Grupa nie dokonała zmiany w metodach wyceny posiadanych aktywów finansowych.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa szacuje, że wpływ postanowień MSSF 9 spowoduje konieczność rozpoznania dodatkowych odpisów aktualizujących wartość należności handlowych, których wartość nie będzie istotna.

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

4.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd jednostki dominującej dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Klasyfikacja umów leasingu, w których Grupa występuje jako leasingobiorca

Spółki Grupy Kapitałowej występują jako strony umów leasingu. Spółki dokonują klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego kierownictwo Spółek dokonuje oceny, czy w ramach podpisanych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu).

Umowy konsorcjalne

Każdorazowo, po podpisaniu umowy o usługę budowlaną realizowanej w ramach konsorcjum, Spółki dokonują oceny charakteru umowy w celu określenia sposobu ujmowania przychodów i kosztów kontraktowych.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym.

Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa przeprowadza test na utratę wartości firmy oraz analizę utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości wyższej z dwóch – użytkowej lub godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Grupa dokonała oceny, czy występują przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości aktywów. Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku przesłanki takie nie wystąpiły.

Wartości odpisów aktualizujących wartość aktywów na koniec roku obrotowego zostały przedstawione w nocie 11.11, 11.15 oraz 11.16 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 11.24. Zmiana rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w okresie związana jest z ujęciem kosztów bieżącego zatrudnienia, kosztów odsetek oraz wypłaconych świadczeń.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego, w tym aktywa z tytułu straty podatkowej, bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie w oparciu o przygotowane projekcje wyniku podatkowego. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie stałoby się nieuzasadnione. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 14.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, a także szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Ujmowanie przychodu

Grupa stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Grupy, kwota przychodu zostałaby zmniejszona o około 83,1 mln złotych.

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółki Grupy Kapitałowej uzyskały korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży wykazuje się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej z tytułu sprzedaży towarów i usług po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług, rabaty i upusty:

- a) przychód ze sprzedaży produktów i towarów ujmuje się w momencie, gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności produktów i towarów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób;
- b) przychody z tytułu świadczenia usług budowlanych są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Przychody z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną rozpoznaje się i ujmuje zgodnie z zasadami omówionymi w nocie 7.28.6 sprawozdania finansowego za 2016 rok;
- c) przychody z tytułu sprzedaży usług ujmuje się w okresie, w którym świadczone usługę wtedy, gdy: - kwotę przychodów można ocenić w sposób wiarygodny, - istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka gospodarcza uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji, - stopień realizacji transakcji na dzień bilansowy może być określony w wiarygodny sposób.

Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu umów o usługę budowlaną rozliczanych metodą stopnia zaawansowania kontraktu. Przewidywaną stratę na kontrakcie Grupa ujmuje jako koszt działalności podstawowej zgodnie z MSSF. Szczegóły dotyczące rozliczenia przychodów i kosztów z umów o usługę budowlaną za okres sprawozdawczy zostały przedstawione w nocie 10 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Grupa tworzy rezerwę na karę umowną z tytułu nieterminowej realizacji umowy, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za opóźnienie w realizacji przedmiotu umowy i opóźnienie to powstało z winy Spółek Grupy, jako wykonawcy umowy. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za dany okres opóźnienia. Szczegóły dotyczące wartości oszacowanych w ten sposób rezerw zostały zaprezentowane w nocie 10 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w następstwie oszacowania spodziewanych i możliwych do oszacowania kosztów nadzoru własnego i obcego, napraw, prac i robót gwarancyjnych związanych z zobowiązaniami kontraktowymi spółki, wynikającymi z zakończenia realizacji kontraktu długoterminowego (w tym kosztów usuwania tzw. „usterek nielimitujących” oraz innych kosztów zakończonego projektu głównego, których (z uwagi na spodziewaną datę pojawienia się kosztu) nie można odnieść do zamykanego projektu głównego. Wysokość tworzonej rezerwy jest sumą oszacowanych kosztów (własnych spółki i kosztów „zewnętrznych” dostaw i usług) pomniejszoną o spodziewane, prawdopodobne przychody z tytułu refundacji tych kosztów (np. od dostawców i podwykonawców).

Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

Na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Kursy walutowe przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	30 września 2017	31 grudnia 2016	30 września 2016
USD	3,6519	4,1793	3,8558
EUR	4,3091	4,4240	4,3120
GBP	4,8842	5,1445	4,9962
CHF	3,7619	4,1173	3,9802
SEK	0,4492	0,4619	0,4487
TRY	1,0269	1,1867	1,2822

5. Zmiana szacunków

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku oraz na dzień 30 września 2017 roku nie miały miejsca żadne zmiany szacunków w istotnych obszarach działalności Grupy, które zostały opisane w nocie 4.2.

6. Segmenty operacyjne

Zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, odpowiednio do rodzaju oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi część składową Grupy osiągającą przychody i ponoszącą koszty, zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności, w których działają poszczególne spółki:

Segmenty operacyjne	Spółki działające w segmencie
<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	RAFAKO S.A. E001RK Sp. z o.o. E003B7 Sp. z o.o.
<i>Pozostałe segmenty</i>	PGL – DOM Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo. RAFAKO Hungary Kft. RENG – NANO Sp. z o.o.

Segment obiekty energetyczne i ochrony środowiska oferuje bloki energetyczne, kotły: rusztowe, pyłowe, z cyrkulacyjnym i stacjonarnym złożem fluidalnym i odzyskowe, obiekty i instalacje towarzyszące kotłom energetycznym, technologie mokrego, półsuchego i suchego odsiarczania spalin, technologie odazotowania spalin, urządzenia odpylające obejmujące elektrofiltry i filtry workowe oraz instalacje termicznej utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych. Jest dostawcą zarówno dla energetyki zawodowej, jak i przemysłowej.

W skład pozostałych segmentów wchodzi segmenty nie osiągające progów ilościowych określonych w MSSF 8, w tym zarządzanie nieruchomościami oraz usługi projektowe świadczone przez pozostałe jednostki Grupy.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej.

Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku lub na dzień 30 września 2017 roku	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 298 437	32 397	1 330 834	(2 167)	1 328 667
Sprzedaż między segmentami	4 714	12 604	17 318	(17 318)	-
	<u>1 303 151</u>	<u>45 001</u>	<u>1 348 152</u>	<u>(19 485)</u>	<u>1 328 667</u>
Przychody segmentu ogółem					
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(1 181 225)	(38 151)	(1 219 376)	24 435	(1 194 941)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	<u>121 926</u>	<u>6 850</u>	<u>128 776</u>	<u>4 950</u>	<u>133 726</u>
Pozostałe przychody (koszty)	(67 229)	(4 213)	(71 442)	(3 621)	(75 063)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	54 697	2 637	57 334	1 329	58 663
Przychody (koszty) finansowe	(6 242)	(34)	(6 276)	(434)	(6 710)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	48 455	2 603	51 058	895	51 953
Podatek dochodowy	(24 973)	(316)	(25 289)	(267)	(25 556)
Zysk (strata) netto segmentu	<u>23 482</u>	<u>2 287</u>	<u>25 769</u>	<u>628</u>	<u>26 397</u>
Wyniki					
Amortyzacja	9 305	1 317	10 622	(109)	10 513
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych i wspólnego przedsięwzięcia	-	-	-	-	-
Aktywa i zobowiązania na dzień 30 września 2017 roku (niebadane)					
Aktywa segmentu	1 142 494	79 739	1 222 233	(68 731)	1 153 502
Zobowiązania segmentu	692 660	23 972	716 632	(32 295)	684 337
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	-	-
Nakłady inwestycyjne	2 713	1 247	3 960	(3)	3 957

**Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku lub
 na dzień 30 września 2016 roku (niebadane)**

	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 210 954	24 089	1 235 043	1 069	1 236 112
Sprzedaż między segmentami	1 110	14 934	16 044	(16 044)	-
	<u>1 212 064</u>	<u>39 023</u>	<u>1 251 087</u>	<u>(14 975)</u>	<u>1 236 112</u>
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(1 130 808)	(32 365)	(1 163 173)	22 507	(1 140 666)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	81 256	6 658	87 914	7 532	95 446
Pozostałe przychody (koszty)	(57 428)	(4 072)	(61 500)	(4 017)	(65 517)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	23 828	2 586	26 414	3 515	29 929
Przychody (koszty) finansowe	(1 074)	31	(1 043)	(411)	(1 454)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	22 754	2 617	25 371	3 104	28 475
Podatek dochodowy	(5 888)	(164)	(6 052)	206	(5 846)
	<u>16 866</u>	<u>2 453</u>	<u>19 319</u>	<u>3 310</u>	<u>22 629</u>
Amortyzacja	9 893	1 128	11 021	(98)	10 923
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Aktywa i zobowiązania na dzień 30 września 2016 roku (niebadane)					
Aktywa segmentu	1 337 815	71 314	1 409 129	(146 729)	1 262 400
Zobowiązania segmentu	894 906	18 412	913 318	(105 849)	807 469
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-	-	-	-	-
Nakłady inwestycyjne	6 769	5 317	12 086	(354)	11 732

Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku lub na dzień 30 września 2017 roku (niebadane)	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	443 644	13 697	457 341	(543)	456 798
Sprzedaż między segmentami	3 739	4 814	8 553	(8 553)	–
	<u>447 383</u>	<u>18 511</u>	<u>465 894</u>	<u>(9 096)</u>	<u>456 798</u>
Przychody ze sprzedaży ogółem					
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(398 893)	(15 818)	(414 711)	10 915	(403 796)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	48 490	2 693	51 183	1 819	53 002
Pozostałe przychody (koszty)	(21 386)	(1 409)	(22 795)	(1 017)	(23 812)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	27 104	1 284	28 388	802	29 190
Przychody (koszty) finansowe	598	(16)	582	(162)	420
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	27 702	1 268	28 970	640	29 610
Podatek dochodowy	(11 662)	(172)	(11 834)	(824)	(12 658)
Zysk (strata) netto segmentu	<u>16 040</u>	<u>1 096</u>	<u>17 136</u>	<u>(184)</u>	<u>16 952</u>
Amortyzacja	3 059	456	3 515	(37)	3 478
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	–	–	–	–	–
Aktywa i zobowiązania na dzień 30 września 2017 roku (niebadane)					
Aktywa segmentu	1 142 494	79 739	1 222 233	(68 731)	1 153 502
Zobowiązania segmentu	692 660	23 972	716 632	(32 295)	684 337
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	–	–	–	–	–
Nakłady inwestycyjne	401	233	634	–	634

**Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku lub
na dzień 30 września 2016 roku (niebadane)**

	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	480 333	14 412	494 745	803	495 548
Sprzedaż między segmentami	608	4 841	5 449	(5 449)	-
	<u>480 941</u>	<u>19 253</u>	<u>500 194</u>	<u>(4 646)</u>	<u>495 548</u>
Przychody ze sprzedaży ogółem					
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(446 263)	(15 059)	(461 322)	6 434	(454 888)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	34 678	4 194	38 872	1 788	40 660
Pozostałe przychody (koszty)	(18 777)	(1 177)	(19 954)	(1 429)	(21 383)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	15 901	3 017	18 918	359	19 277
Przychody (koszty) finansowe	(583)	7	(576)	(162)	(738)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	15 318	3 024	18 342	197	18 539
Podatek dochodowy	(3 056)	(62)	(3 118)	49	(3 069)
	<u>12 262</u>	<u>2 962</u>	<u>15 224</u>	<u>246</u>	<u>15 470</u>
Zysk (strata) netto segmentu					
Amortyzacja	3 429	409	3 838	(61)	3 777
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Aktywa i zobowiązania na dzień 30 września 2016 roku (niebadane)					
Aktywa segmentu	1 337 815	71 314	1 409 129	(146 729)	1 262 400
Zobowiązania segmentu	894 906	18 412	913 318	(105 849)	807 469
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-	-	-	-	-
Nakłady inwestycyjne	2 785	258	3 043	(355)	2 688

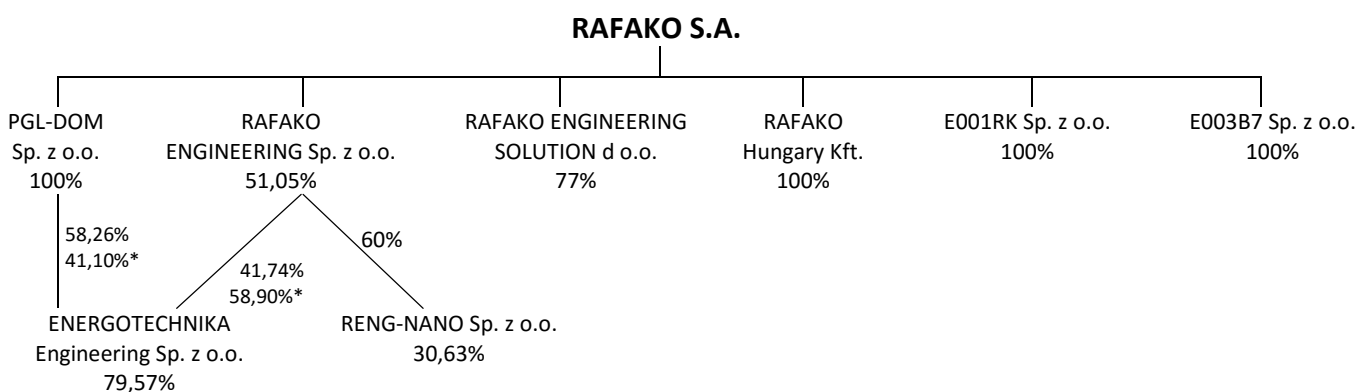
7. Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie RAFAKO S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych, za wyjątkiem spółki ELWO S.A. w upadłości na skutek utraty przez Grupę kontroli nad jej działalnością operacyjną.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzane zgodnie z MSR 27/MSSF 10 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe.

W dniu 30 września 2017 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO składała się z jednostki dominującej i ośmiu jednostek zależnych działających w branży energetycznej, usługowej i handlowej.

Na dzień 30 września 2017 roku konsolidacją sprawozdań finansowych objęto następujące spółki („Spółki”, „Spółki Grupy”, „Spółki Grupy Kapitałowej”):

* procentowy udział prawa głosu na Zgromadzeniu Wspólników Spółki

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO objętych konsolidacją sprawozdań finansowych

Nazwa i siedziba jednostki	Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)	Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS	Zastosowana metoda konsolidacji
RAFAKO S.A. Racibórz	Produkcja generatorów pary z wyjątkiem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 34143	-
PGL – DOM Sp. z o.o. Racibórz	Obsługa nieruchomości na własny rachunek	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 58201	pełna
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. Racibórz	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 287033	pełna
ENERGETECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o.* Gliwice	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 417946	pełna
RAFAKO ENGINEERING SOLUTION d.o.o. Belgrad	Działalność w zakresie projektowania technologicznego łącznie z doradztwem i sprawowaniem nadzoru dla budownictwa, przemysłu i ochrony środowiska	Agencja ds. Rejestrów Gospodarczych Republiki Serbii 20320524	pełna
RAFAKO Hungary Kft. Budapeszt	Montaż urządzeń w przemyśle energetycznym i chemicznym	Stołeczny Sąd Rejestrowy w Budapeszcie	pełna
E001RK Sp. z o.o. Racibórz	Realizacja projektów budowlanych oraz związanych z budową dróg i autostrad, dróg szynowych i kolei podziemnej, mostów i tuneli, działalność w zakresie inżynierii i doradztwa technicznego i naukowego, produkcja, naprawa i konserwacja maszyn i urządzeń, wytwarzanie, przesyłanie i handel energią elektryczną.	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 479758	pełna

<i>Nazwa i siedziba jednostki</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)</i>	<i>Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS</i>	<i>Zastosowana metoda konsolidacji</i>
E003B7 Sp. z o.o. Racibórz	Realizacja projektów budowlanych, działalność w zakresie doradztwa i projektowania budowlanego, inżynieryjnego i technologicznego	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 486911	pełna
RENG – NANO Sp. z o.o.** Racibórz	Działalność w zakresie produkcji konstrukcji metalowych i ich części oraz naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 663393	pełna

* jednostka zależna od RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. i od PGL-DOM Sp. z o.o., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

** jednostka zależna od RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

Na dzień 30 września 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych był równy udziałowi jednostki dominującej w kapitałach tych jednostek, za wyjątkiem jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o., w której RAFAKO Engineering Sp. z o.o. posiada na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego 41,74% udziałów uprzywilejowanych w kapitale spółki (stanowią 58,90% głosów na Zgromadzeniu Wspólników Spółki), natomiast PGL – DOM Sp. z o.o. posiada 58,26% udziałów w kapitale spółki, które stanowią 41,10% liczby głosów na Zgromadzeniu Wspólników Spółki.

8. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku nie zaszły zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej.

W dniu 27 lutego 2017 roku spółka RENG-NANO Sp. z o.o. została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy KRS pod numerem 0000663393.

W dniu 4 lipca 2017 roku spółka zależna PGL DOM Sp. z o.o. nabyła łącznie 240 udziałów spółki ENERGOTECHNIKA Engineering Sp. z o.o. o łącznej wartości 240 tysięcy złotych. W związku z nabyciem udziałów spółka PGL DOM Sp. z o.o. posiada 58,26% udziałów w kapitale spółki (41,10% liczby głosów na Zgromadzeniu Wspólników Spółki).

W dniu 24 lipca 2017 roku postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód zakończono postępowanie upadłościowe Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości likwidacyjnej w Pszczynie, której upadłość obejmującą likwidację majątku została ogłoszona 26 lutego 2009 roku postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach.

9. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy

Działalność spółek wchodzących w skład Grupy nie cechuje się sezonowością ani cyklicznością istotnie wpływającą na wynik finansowy Grupy.

10. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną

Przychody z tytułu umów o usługę budowlaną są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do sumy szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy.

Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów o usługę budowlaną, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów na dzień 30 września 2017 roku, na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 30 września 2016 roku, jak również kwoty należne zamawiającym oraz kwoty należne od zamawiających z tytułu prac wynikających z realizowanych umów na podane powyżej daty.

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016	30 września 2016 (niebadane)
Poniesione koszty umów (narastająco)	5 263 264	4 585 053	3 986 326
Ujęte zyski pomniejszone o ujęte straty (narastająco)	334 085	328 791	290 550
Przychody z umowy obliczone wg stopnia zaawansowania wykonania umowy (narastająco)	5 597 349	4 913 844	4 276 876
Należności uwarunkowane wykonaniem umowy (faktury częściowe narastająco)	<u>5 265 129</u>	<u>4 722 666</u>	<u>4 109 895</u>
Kwota brutto należna Zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (pasywa), w tym:	(167 259)	(156 644)	(134 537)
- zaliczki otrzymane (zobowiązania z tytułu zaliczek)	(174 287)	(166 642)	(158 977)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	49 141	85 890	95 362
- kwota brutto należna zamawiającym z tytułu wyceny kontraktów	(42 113)	(75 892)	(70 922)
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną, w tym:	364 786	235 351	192 387
- kwota brutto należna od Zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywo)	339 760	205 197	159 820
- koszty pozyskania kontraktów i pozostałe koszty kontraktów rozliczane w czasie	25 026	30 154	32 567
Rezerwa na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych	(4 795)	(4 856)	(3 762)
Rezerwa na straty wynikające z umów	<u>(9 773)</u>	<u>(19 161)</u>	<u>(13 517)</u>

Grupa każdorazowo analizuje umowy pod kątem potencjalnych strat, które ujmowane są bezzwłocznie jako koszt zgodnie z MSR 11.36. W ramach wyceny umów o usługę budowlaną, zgodnie z MSR 11.11-15 Grupa uwzględnia odpowiednio szacunki kar z tytułu opóźnień w realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych. Szacunki wielkości kar prowadzone są w oparciu o dokumentację źródłową dotyczącą stwierdzonych opóźnień w realizacji prac lub problemów dotyczących gwarantowanych parametrów technicznych, w oparciu o założenia umowne oraz szacunek kierownictwa dotyczący ryzyka ich wystąpienia. Poziom szacowanego ryzyka uzależniony jest w znacznej części od czynników zewnętrznych będących częściowo poza kontrolą i może ulec zmianie w kolejnych okresach. Realizacja części kontraktów, w odniesieniu do których rozpoznano rezerwę na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów, obciążona jest ryzykiem powstania sporu arbitrażowego, który w ocenie Grupy rodzi ryzyko o nieokreślonych konsekwencjach.

W pozycji „Koszty pozyskania kontraktów i pozostałe koszty kontraktów rozliczane w czasie” Grupa ujmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów pozyskania kontraktów oraz kosztów gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych związanych z realizacją kontraktów.

10.1 Informacje dotyczące kluczowych kontraktów realizowanych przez Grupę

10.1.1 Projekt Jaworzno

Spółka RAFAKO S.A. w Konsorcjum firm: RAFAKO S.A. (Lider Konsorcjum) i MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. realizuje kontrakt na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A. – Budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II – w zakresie: kocioł parowy, turbozespół, budynek główny, część elektryczna i AKPiA bloku”. Wartość kontraktu wynosi około 5,5 miliarda złotych brutto. W dniu 4 sierpnia 2013 roku dokonano zmiany umowy konsorcjum realizującego Projekt Jaworzno – główna zmiana dotyczyła przejęcia przez RAFAKO S.A. 99,99% prac w ramach Projektu (Mostostal Warszawa 0,01%) i tym samym zmiany podziału wynagrodzenia należnego każdemu z partnerów konsorcjum odpowiednio do udziału w realizowanych pracach.

Zasady rozliczania Projektu Jaworzno:

Na potrzeby realizacji Projektu została utworzona spółka celowa (E003B7 Sp. z o.o.), której RAFAKO S.A. podzleciła około 88,7% zakresu prac Projektu; pozostałe 11,3% pozostaje w bezpośredniej realizacji RAFAKO S.A. (o wartości około 506 milionów złotych; w tym zaprojektowanie tzw. wyspy kotłowej oraz dostawa części ciśnieniowych kotła i instalacji odpylania), która głównie planowana jest na lata 2015 – 2017.

RAFAKO S.A. oraz E003B7 Sp. z o.o. na potrzeby realizacji Projektu zawarły umowy z podmiotami finansowymi, na mocy których otrzymały gwarancje bankowe/ubezpieczeniowe o łącznej początkowej wartości 645 milionów złotych niezbędne do realizacji tego projektu, jednocześnie ustanowione zostały zabezpieczenia na majątku obu podmiotów jako zabezpieczenie dla tych instrumentów. W dniu 20 listopada 2017 roku podpisany został z zamawiającym aneksie wydłużającym termin realizacji projektu oraz podnoszącym jego wartość, co zostało szerzej opisane w nocie 34 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W wyniku uzgodnień z instytucjami finansowymi, które udzieliły gwarancji związanych z kontraktem Jaworzno, jednostka dominująca nie przewiduje wypłaty dywidendy ze spółki E003B7 sp. z o.o. do czasu trwania umów gwarancyjnych, tj. do kwietnia 2020 roku, ponieważ mogłoby to skutkować negatywnymi konsekwencjami ze strony instytucji gwarantujących.

Jednostka dominująca jako lider Konsorcjum wystawia faktury na pełny zakres prac na rzecz Zamawiającego; płatności z tytułu realizacji kontraktu są przekazywane bezpośrednio na rzecz Spółki celowej oraz kluczowych podwykonawców i poddostawców. Zapłata za zakres prac zrealizowany przez jednostkę dominującą jest dokonywana przez spółkę celową.

Grupa w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym ujmuje całkowite przychody i koszty związane z Projektem Jaworzno tj. zarówno zakres prac realizowany przez RAFAKO S.A. jak i zakres prac realizowany przez E003B7 Sp. z o.o. Wycena kontraktu jest dokonywana na całym projekcie łącznie, tj. przy ustaleniu jednej marży i stopnia zaawansowania realizacji dla całego kontraktu.

RAFAKO S.A. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym eliminuje przychody i koszty oraz rozrachunki dotyczące realizacji Projektu powstałe pomiędzy RAFAKO S.A. a spółką celową.

10.1.2 Projekt Opole

W lutym 2012 roku jednostka dominująca jako lider Konsorcjum (RAFAKO S.A., Polimex-Mostostal S.A., Mostostal Warszawa S.A.) podpisała umowę z firmą PGE Elektrownia Opole S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – „Zamawiający”), o wartości 9,4 mld złotych, której przedmiotem jest zaprojektowanie, dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz nr 6 w Elektrowni Opole wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami.

RAFAKO S.A. zleciło swojej spółce zależnej tj. E001RK Sp. z o.o. („SPV-Rafako”) jako podwykonawcy realizację 100% zakresu prac i usług związanych z budową bloków w Elektrowni Opole. Wynagrodzenie SPV-Rafako za realizację prac i usług zostało określone na poziomie 3,96 miliarda złotych.

SPV-Rafako zawarła z GE Power Sp. z o.o. (dawniej Alstom Power Sp. z o.o.) umowę podwykonawczą, na mocy której SPV-Rafako powierzyła Alstom 100% zakresu prac i usług wchodzących w zakres prac Spółki w ramach Projektu Opole. GE Power przejął wszelką odpowiedzialność za realizację kontraktu wobec Zamawiającego.

Zasady rozliczania kontraktu Opole:

Prezentacja przychodów i kosztów wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów Grupy.

Wartość rozrachunków wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy.

Płatności wynikające z kontraktu, po spełnieniu warunków płatności są dokonywane przez Klienta bezpośrednio na rzecz Alstom.

11. Rodzaj i kwoty pozycji w znaczący sposób wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy oraz przepływy środków pieniężnych**11.1. Przychody ze sprzedaży, koszty sprzedaży, przychody i koszty operacyjne oraz finansowe**

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku Grupa uzyskała 1 328 667 tysięcy złotych przychodów ze sprzedaży, tj. o 92 555 tysięcy złotych więcej niż w analogicznym okresie 2016 roku, głównie w następstwie wzrostu zaangażowania z tytułu realizacji kontraktu „Jaworzno” (budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III). Przyrost przychodów nastąpił zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

Koszt własny sprzedaży produktów i materiałów za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku wyniósł 1 194 941 tysięcy złotych, co przyniosło Grupie zysk brutto ze sprzedaży w wysokości 133 726 tysięcy złotych. Zmiana wyniku, w porównaniu do okresu 9 miesięcy zakończonego 30 września 2016 roku, związana jest głównie ze zwiększeniem poziomu sprzedaży Grupy.

Koszty sprzedaży prezentowane przez Grupę zawierają głównie koszty pozyskiwania nowych kontraktów oraz koszty promocji i reklamy. Ponadto, do kosztów sprzedaży Grupa zalicza odpisy aktualizujące wartość należności handlowych. Na koszty sprzedaży wykazane w całkowitych dochodach Grupy za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku w kwocie 28 079 tysięcy złotych największy wpływ miały koszty pozyskania nowych kontraktów w kwocie 8 940 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 19 446 tysięcy złotych) oraz koszty promocji i reklamy w kwocie 4 029 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 3 216 tysięcy złotych), a także utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności 3 112 tysięcy złotych.

W bieżącym okresie sprawozdawczym na pozostałe przychody operacyjne największy wpływ miał zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 1 126 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 671 tysięcy złotych) oraz przychody z tytułu kar umownych i odszkodowań w kwocie 193 tysiące złotych (30 września 2016 roku: 483 tysiące złotych).

Na pozostałe koszty operacyjne największy wpływ miały koszty z tytułu udzielonych darowizn i dotacji o wartości 1 896 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 807 tysięcy złotych) oraz koszty złomowania materiałów w kwocie 375 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 499 tysięcy złotych).

Przychody finansowe Grupy w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku uzyskano w głównej mierze z odsetek od instrumentów finansowych w kwocie 1 478 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 1 834 tysiące złotych), w tym odsetki od udzielonych kaucji stanowiących zabezpieczenie kontraktów w kwocie 318 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 677 tysięcy złotych).

Na koszty finansowe okresu decydujący wpływ miały: nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi w kwocie 3 513 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 650 tysięcy złotych), dyskonto rozrachunków długoterminowych w kwocie 1 137 tysięcy złotych, koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych w kwocie 2 047 tysięcy złotych (30 września 2016 roku: 2 428 tysięcy złotych) oraz odsetki od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w kwocie 573 tysiące złotych (30 września 2016 roku: 637 tysięcy złotych).

11.2. Podatek dochodowy
Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

Działalność kontynuowana	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)</i>	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)</i>	<i>Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)</i>
Skonsolidowany rachunek zysków i strat				
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(10 214)	(12 508)	(2 811)	1 522
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(10 346)	(12 509)	(2 807)	1 522
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	132	1	(4)	–
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	(15 342)	6 662	(9 847)	(4 591)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(15 342)	6 662	(9 847)	(4 591)
Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	–	–	–
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(25 556)	(5 846)	(12 658)	(3 069)
<i>Odroczony podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów</i>	189	318	207	254
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	189	318	207	254
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	–	–	–
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach	189	318	207	254

Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 30 września 2017 roku

Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 30 września 2017 roku wynika z następujących pozycji:

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 9 miesięcy zakończony</i>	
	<i>30 września 2017 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2016</i>	<i>30 września 2017 (niebadane)</i>	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>
- od ulg inwestycyjnych	(2)	(2)	-	-
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(16 241)	(16 252)	11	2 567
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 592	1 641	(49)	(44)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	2 123	1 739	384	493
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością należności i rozliczeń międzyokresowych z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	(67 503)	(42 605)	(24 898)	840
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	2 200	2 276	(76)	5
- od rezerw bilansowych	49 376	39 243	10 133	1 611
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	-	-	-	(44)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez RZiS	34	-	34	-
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań, rezerw i rozliczeń międzyokresowych z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	37 480	38 095	(615)	(3 374)
- aktywo podatkowe dotyczące straty podatkowej	17 170	17 243	(73)	16 198
- korekta kosztów z tytułu niezapłaconych faktur	6 318	7 763	(1 445)	(8 211)
- pozostałe	3 303	1 862	1 441	(552)
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			(15 153)	9 489
Aktywa/(rezerwa) netto z tytułu podatku odroczonego	35 850	51 003		
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego – działalność kontynuowana			(15 153)	6 980
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	35 850	51 003		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	35 909	51 387		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	59	384		

Na dzień 30 września 2017 roku Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej wykazanej w kwocie 90 368 tysięcy złotych, która zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

W okresie 9 miesięcy 2017 roku jednostka dominująca zanotowała stratę podatkową w wysokości 73 239 tysięcy złotych. Jednostka dominująca przeprowadziła analizę realizowalności aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej na podstawie prognoz podatkowych. Działając zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny, Zarząd RAFAKO S.A. podjął decyzję o nierozpoznaniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej zanotowanej w okresie 9 miesięcy 2017 roku. Całkowita wartość straty podatkowej za lata 2016 oraz 2017, która nie została rozpoznana w podatku odroczonym wynosi 107 828 tysięcy złotych.

11.3. Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Zmniejszenie stanu należności wykazane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku w kwocie 392 926 tysięcy złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- ze zmniejszenia stanu należności handlowych w kwocie 407 865 tysięcy złotych,
- ze zwiększenia stanu należności budżetowych (w tym z tytułu podatku VAT) (29 500) tysięcy złotych,
- ze zmniejszenia stanu udzielonych zaliczek w kwocie 5 778 tysięcy złotych,
- ze zmniejszenia stanu należności z tytułu kaucji w kwocie 15 502 tysiące złotych,
- ze zwiększenia stanu należności spornych (6 234) tysiące złotych,
- ze zwiększenia stanu pozostałych należności w kwocie (485) tysięcy złotych.

Dokładny opis zmian wartości kaucji i należności spornych w okresie 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku został zamieszczony w nocie 11.15.

Zmniejszenie stanu zobowiązań wykazane w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie 222 894 tysiące złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- zmniejszenia stanu zobowiązań handlowych w kwocie (229 740) tysięcy złotych,
- zmniejszenia stanu rezerw na naprawy gwarancyjne w kwocie (3 448) tysięcy złotych,
- zmniejszenia stanu rezerw na świadczenia pracownicze w kwocie (1 672) tysiące złotych,
- zwiększenia stanu rezerw na opóźniony spływ kosztów w kwocie 16 685 tysięcy złotych,
- zmniejszenia stanu rezerwy na Program Dobrowolnych Odejść w kwocie (4 980) tysięcy złotych,
- zmniejszenia stanu zobowiązań z tytułu podatku VAT w kwocie (14 021) tysięcy złotych,
- kompensata zobowiązań z tytułu podatku dochodowego w kwocie 11 910 tysięcy złotych,
- zwiększenia stanu pozostałych zobowiązań w kwocie 2 372 tysiące złotych.

Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych z tytułu umów budowlanych wykazana w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie (128 269) tysięcy złotych wynikała przede wszystkim z następujących pozycji:

- zwiększenia stanu należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związanych z wyceną kontraktów rozliczeń międzyokresowych w kwocie (129 435) tysięcy złotych,
- zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną w kwocie 10 615 tysięcy złotych,
- zmniejszenia stanu rezerw z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną w kwocie (9 449) tysięcy złotych, w tym:
 - zmniejszenie stanu zaliczek w kwocie 44 394 tysiące złotych.

Zmiana wartości zaliczek w okresie 9 miesięcy zakończonych 30 września 2017 roku w kwocie 44 394 tysiące złotych (za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku: minus 36 652 tysiące złotych) wynikała przede wszystkim z rozpoznania części zaliczek w przychodach zgodnie z metodologią rozliczania umów o usługę budowlaną (MSR 11).

Wartość przepływów środków pieniężnych z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych wykazana w kwocie 3 293 tysiące złotych wynikała z zakupu rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 2 721 tysięcy złotych oraz wartości niematerialnych w kwocie 572 tysiące złotych.

Główny wpływ na wartość przepływów środków pieniężnych z tytułu działalności finansowej miał spadek zadłużenia z tytułu kredytu w rachunku bieżącym i kredytu obrotowego udzielonego jednostce dominującej przez PKO BP S.A. w kwocie 64 573 tysiące złotych (za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku: wzrost zadłużenia w kwocie 32 295 tysięcy złotych).

11.4. Rzeczowe aktywa trwałe

Za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku (niebadane)	Grunty	Budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	23 754	89 344	54 122	9 161	795	1 409	178 585
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	821	2 273	–	–	(3 094)	–
Nabycia	–	5	173	763	474	1 863	3 278
Zwiększenia z tytułu umów leasingu	–	–	–	110	–	–	110
Likwidacja/sprzedaż	(4)	(135)	(1)	(169)	–	–	(309)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(2)	(1)	(6)	–	(9)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(2 186)	(5 354)	(1 733)	(226)	–	(9 499)
Odpis aktualizujący za okres sprawozdawczy	–	–	–	–	–	–	–
Nabycie jednostki zależnej	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	59	680	31	(3)	–	–	767
Wartość netto na dzień 30 września 2017 roku (niebadane)	23 809	88 529	51 242	8 128	1 037	178	172 923*

*środki trwałe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w notcie 11.17.1

Za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku (niebadane)	Grunty	Budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	23 776	91 838	56 485	8 389	787	2 164	183 439
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	373	2 158	219	–	(2 749)	–
Nabycia	–	–	311	2 454	223	3 412	6 400
Likwidacja/sprzedaż	(4)	(68)	(160)	(165)	–	–	(397)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(1)	–	(16)	–	(15)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(2 129)	(5 486)	(1 624)	(189)	–	(9 428)
Odpis aktualizujący za okres sprawozdawczy	–	–	–	27	–	–	27
Nabycie jednostki zależnej	–	–	–	86	13	–	99
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	(2)	(54)	97	(33)	–	–	8
Wartość netto na dzień 30 września 2016 roku (niebadane)	23 770	89 960	53 404	9 353	818	2 827	180 133

11.5. Nabywanie i sprzedaż składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)
Nabywanie składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych*	3 957	11 732
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	1 641	1 374

* wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w okresie na zakup środków trwałych wynikająca z tabeli ruchu środków trwałych oraz wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych na zakup wartości niematerialnych

Przedmiotem nakładów inwestycyjnych Grupy na rzeczowy majątek trwały były przede wszystkim nakłady na zakupy maszyn i urządzeń do produkcji, środków transportu oraz zakup sprzętu komputerowego. Powyższe inwestycje były finansowane ze środków własnych oraz w formie leasingu finansowego.

11.6. Wartość firmy

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku wartości firmy nie uległa zmianie i na dzień 30 września 2017 roku wynosiła 9 165 tysięcy złotych.

11.7. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów - długoterminowe

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	45 037	33 817
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	45 037	33 817
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	192	190
Kaucje	108	97
Należności inwestycyjne	-	-
Pozostałe	84	93
Należności ogółem (netto)	45 229	34 007
Odpis aktualizujący wartość należności	-	-
Należności brutto	45 229	34 007

11.8. Akcje/udziały w pozostałych jednostkach

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Akcje/udziały w pozostałych spółkach notowanych na giełdzie	274	821
Akcje/udziały w pozostałych spółkach nie notowanych na giełdzie	19	19
	293	840

*akcje i udziały stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.17.3

11.9. Obligacje długoterminowe

W dniu 9 listopada 2016 roku PBG S.A. poinformowała o rozpoczęciu procedury emisji obligacji, których nabycie zostało zaferowane wierzycielom zaspokajającym zgodnie z Układem w Grupach 1, 3, 4, 5 i 6 (należności RAFAKO S.A. mieściły się w Grupie 3 obejmującej wierzycieli będących podmiotami zależnymi PBG S.A.).

W nawiązaniu do powyższego, Spółka RAFAKO S.A. w dniu 20 stycznia 2017 roku złożyła oświadczenie o przyjęciu propozycji nabycia zdematerializowanych zabezpieczonych obligacji zwykłych emitowanych w seriach od B1 do I1 przez PBG S.A., podmiot dominujący wobec Spółki, o wartości nominalnej 100 złotych, tj. łącznie 388 492 sztuki nieoprocentowanych obligacji o łącznej wartości nominalnej w wysokości 38 849 200,00 złotych. Jednocześnie ze złożeniem oświadczenia o przyjęciu propozycji nabycia obligacji, celem opłacenia ceny emisyjnej obligacji, RAFAKO S.A. złożyło oświadczenie o potrąceniu łącznej ceny emisyjnej obligacji w kwocie 38 849 200,00 złotych z wierzytelnością Spółki wobec PBG S.A. wynikającą z układu zawartego przez PBG S.A. w postępowaniu układowym zatwierdzonym postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto (sygn. XI Gup 29/12) z dnia 8 października 2015 roku, które stało się prawomocne w dniu 13 czerwca 2016 roku, w wyniku którego wierzytelność Spółki wobec PBG S.A. wynikająca z układu uległa umorzeniu. Szczegółowy opis wierzytelności został zaprezentowany w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2016 rok.

W dniu 10 lutego 2017 roku nastąpił przydział obligacji na rzecz RAFAKO S.A. Poniżej zaprezentowano kluczowe informacje odnoszące się do warunków emisji:

- Obligacje podlegają wykupowi poszczególnymi seriami, co zostało zaprezentowane w poniższej tabeli, przy czym wykup ostatniej serii przypada na dzień 30 czerwca 2020 roku.

Nr serii obligacji	Liczba obligacji	Wartość nominalna	Wartość serii	Termin wymagalności
seria B1	1 646	100,00 zł	164 600	2017-03-31
seria C1	35 208	100,00 zł	3 520 800	2017-06-30
seria D1	19 734	100,00 zł	1 973 400	2017-12-31
seria E1	41 386	100,00 zł	4 138 600	2018-06-30
seria F1	12 294	100,00 zł	1 229 400	2018-12-31
seria G1	49 961	100,00 zł	4 996 100	2019-06-30
seria H1	37 813	100,00 zł	3 781 300	2019-12-31
seria I1	190 450	100,00 zł	19 045 000	2020-06-30
	388 492		38 849 200	

Zgodnie z programem emisji obligacji PBG S.A. wyemitowało obligacje w łącznej kwocie 472 447 600,00 złotych, z których kwota 38 849 200,00 złotych została objęta w pierwszym kwartale 2017 roku przez jednostkę dominującą.

- Obligacje wyemitowane przez PBG S.A. zgodnie z warunkami emisji są obligacjami zabezpieczonymi w rozumieniu Ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach. Obligacje PBG S.A. są zabezpieczone przede wszystkim zastawem rejestrowym na 42 466 000 sztuk zdematerializowanych akcji RAFAKO S.A. (co stanowi 50% + 1 akcja kapitału RAFAKO S.A.), hipotekami na nieruchomościach Grupy PBG (z czego jedna wybrana hipoteka stanowi zabezpieczenie innego zobowiązania finansowego Grupy PBG S.A.), zastawami rejestrowymi na pozostałych aktywach Grupy PBG, poręczeniami oraz oświadczeniami o poddaniu się egzekucji do łącznej kwoty zabezpieczenia w wysokości 1 065 000 000,00 złotych zgodnie z art. 777 k.p.c. W ocenie Zarządu ustanowione zabezpieczenie w korespondencji z łączną kwotą zobowiązań z tytułu ww. obligacji na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania jest wystarczające, aby uznać że należność jest realizowalna.
- PBG S.A. zobowiązała się doprowadzić do dematerializacji obligacji oraz ich notowania na ASO GPW S.A. lub ASO Bondspot S.A. w ciągu 3 miesięcy od ich wyemitowania. Decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. podjętą w dniu 9 marca 2017 roku, pierwsze notowanie obligacji PBG S.A. na okaziciela serii B, C, D, E, F, G, H oraz I w alternatywnym systemie obrotu na Catalyst odbyło się w dniu 10 marca 2017 roku.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku jednostka dominująca wyższego szczebla PBG S.A. dokonała wykupu serii B i C obligacji o łącznej wartości 3 685 400 złotych.

Mając na uwadze pomyślnie zakończony proces upadłości układowej oraz realizację przez PBG S.A. założeń układu, w ocenie Zarządu przystąpienie przez jednostkę dominującą do programu obligacji zabezpieczonych zastawem rejestrowym na akcjach RAFAKO S.A. oraz hipotekach istotnie zmienia (uzupełnia) stan faktyczny w kontekście analizy oceny realizowalności tej wierzytelności w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2015 (opisanych w sprawozdaniach na te daty). Mając na uwadze aktualny stan, w ocenie Zarządu jednostki dominującej ryzyko związane z realizowalnością powyższego aktywa na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest minimalne.

Na dzień 30 września 2017 roku zdyskontowana wartość obligacji o terminie wymagalności powyżej roku wynosiła 25 600 tysięcy złotych.

11.10. Inne aktywa finansowe długoterminowe

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Pozostałe aktywa finansowe długoterminowe, w tym:	–	24 071
Należności od jednostki powiązanej wynikające z zawartego układu	–	24 071
	<u>–</u>	<u>24 071</u>

W 2017 roku jednostka dominująca dokonała konwersji posiadanych należności od jednostki powiązanej PBG S.A., które uległy konwersji na obligacje, co zostało szerzej opisane w nocie 11.9 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

11.11. Zapasy

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Materiały (według wartości netto możliwej do uzyskania)	15 043	13 796
Według ceny nabycia	26 623	25 774
Według wartości netto możliwej do uzyskania	15 043	13 796
Towary	321	187
Według ceny nabycia	321	187
Według wartości netto możliwej do uzyskania	321	187
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia oraz wartości netto możliwej do uzyskania	<u>15 364</u>	<u>13 983</u>

* zapasy stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.17.4

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)
Stan na początek okresu	(11 978)	(10 353)
Utworzenie odpisu aktualizującego	(796)	(4 052)
Wykorzystanie odpisu aktualizującego	1 194	3 951
Rozwiązanie odpisu aktualizującego	–	–
Stan na koniec okresu	<u>(11 580)</u>	<u>(10 454)</u>

11.12. Obligacje krótkoterminowe

Na dzień 30 września 2017 roku jednostka dominująca posiadała obligacje o terminie wymagalności poniżej roku o wartości 6 112 tysięcy złotych, które zostały szerzej opisane w nocie 11.9 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

11.13. Inne aktywa finansowe krótkoterminowe

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe, w tym:	-	-
Zaliczka na poczet nabycia prawa do pożyczki	10 500	10 500
Odpis aktualizujący wartość zaliczki na poczet nabycia prawa do pożyczki	(10 500)	(10 500)
Należności od jednostki powiązanej wynikające z zawartego układu	-	11 130
Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe	-	-
	-	11 130
	-	11 130

W 2017 roku jednostka dominująca dokonała konwersji posiadanych należności od jednostki powiązanej wynikających z układu na obligacje, co zostało szerzej opisane w nocie 11.9 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W dniu 18 kwietnia 2012 roku jednostka dominująca zawarła z Olenia Ltd. umowę przedwstępną sprzedaży/zakupu 50% udziałów spółki Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. oraz przelewu praw do wierzytelności w postaci pożyczki udzielonej tej spółce. Łączna kwota zaliczki zapłaconej przez jednostkę dominującą w związku z zawartą umową wyniosła 16 176 tysięcy złotych (z czego 5 676 tysięcy złotych w odniesieniu do udziałów zaprezentowanych jako pozostałe aktywa niefinansowe, 10 500 tysięcy złotych w odniesieniu do pożyczki zaprezentowanych jako inne aktywa finansowe). Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. to spółka celowa utworzona w celu budowy elektrowni biogazowej finansowanej ze środków własnych, pozyskanych od inwestorów w formie pożyczki, oraz z przyznanej dotacji. W związku z faktem, że Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. wypowiedziała umowę z wykonawcą budowy, co spowodowało opóźnienie w realizacji prac oraz wypowiedzenie umowy o dofinansowanie projektu. Działania podjęte przez spółkę Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. zmierzające do wznowienia inwestycji, nie przyniosły efektów.

Ze względu na status tej inwestycji opisany powyżej, Zarząd jednostki dominującej ocenia, że ryzyko nierealizowalności powyższych aktywów jest istotne i utrzymał decyzję o objęciu wartości inwestycji odpisem aktualizującym w pełnej wysokości, tj. 16 176 tysięcy złotych.

11.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016	30 września 2016 (niebadane)
Środki pieniężne w banku i w kasie	139 123	106 342	233 516
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy, w tym:	945	1 182	97
	140 068	107 524	233 613
	140 068	107 524	233 613

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stawki referencyjnej ustalonej na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe, klasyfikowane jako środki pieniężne, są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania spółek wchodzących w skład Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych z bankiem stóp procentowych.

Spółki Grupy posiadają środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, do których zaliczają otrzymane w ramach przyznanych dotacji środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionych rachunkach bankowych, które Grupa może wykorzystywać do uregulowania zobowiązań wynikających z realizowanych projektów.

Na dzień 30 września 2017 roku w pozycji środków pieniężnych wykazano środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 82,2 mln złotych (31 grudnia 2016 roku: 36,5 mln złotych) będące środkami pieniężnymi jednostki zależnej E003B7 sp. z o.o. przeznaczonymi na realizację kontraktu Jaworzno, które z punktu widzenia Grupy Kapitałowej RAFAKO mają ograniczoną możliwość dysponowania ze względu na formalne uzgodnienia w tym zakresie z instytucjami finansującymi kontrakt Jaworzno.

Dywidenda z E003B7 Sp. z o.o. do jedyne go udziałowca, tj. RAFAKO S.A. będzie mogła być wypłacona bez negatywnych konsekwencji ze strony instytucji finansowych po zakończeniu okresu udzielonej przez te instytucje gwarancji, szczegóły są opisane szerzej w notcie 10.1.1.

11.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów - krótkoterminowe

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	168 178	587 263
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	2 959	4 613
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	165 219	582 650
Należności z tytułu podatku dochodowego	2 391	19 583
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	158 264	143 519
Należności z tytułu udzielonych zaliczek	21 097	26 875
Należności budżetowe	59 703	30 203
Rozliczenie kosztów ubezpieczenia rzeczowego	188	723
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	773	237
Należności sporne*	20 178	13 944
Koszty przyszłych okresów	3 212	2 504
Kaucje	52 759	68 263
Pozostałe	354	770
Należności ogółem (netto)	328 833	750 365
Odpis aktualizujący wartość należności	33 786	32 472
Należności brutto	362 619	782 837

* jednostka dominująca objęła należność odpisem aktualizującym w kwocie odpowiadającej szacowanemu poziomowi ryzyka nierealizowalności tej należności, szczegółowy opis należności spornych został zaprezentowany w notcie 22 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Należności budżetowe obejmują przede wszystkim należności z tytułu podatku VAT zarówno krajowego, jak i zagranicznego.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności. Jednakże, dla niektórych kontrahentów okres spłaty należności ustalany na podstawie indywidualnych umów zawiera się w przedziale od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem na nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych.

Należności handlowe krótkoterminowe wykazane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2017 roku w kwocie 168 178 tysięcy złotych dotyczą kontraktów handlowych z krajowymi oraz zagranicznymi kontrahentami.

Kaucje wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2017 roku w kwocie 52 759 tysięcy złotych, dotyczą głównie projektów realizowanych w obszarach:

- budowy bloku parowego opalanego węglem w kwocie 14 608 tysięcy złotych,
- instalacja katalitycznego odzotowania spalin w kwocie 8 139 tysięcy złotych,
- wykonania części ciśnieniowych kotła w kwocie 5 616 tysięcy złotych.

Zmiana stanu kaucji zanotowana w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku wynikała przede wszystkim:

- ze zwrotu kaucji pieniężnej związanej z realizacją umowy na budowę bloku energetycznego w kwocie 14 024 tysiące złotych,
- ze zwrotu kaucji pieniężnej związanej z realizacją umowy na wymianę części prostej komory paleniskowej kotła w kwocie 7 279 tysięcy złotych,
- z przekazania kaucji pieniężnej na poczet budowy kotła fluidalnego w kwocie 4 136 tysięcy złotych.

Istotną pozycję wykazaną w pozostałych należnościach stanowią zaliczki, które na dzień 30 września 2017 roku wynosiły 21 097 tysięcy złotych, w tym:

- zaliczka w związku z realizacją umowy na dostawę instalacji odzotowania spalin wraz z montażem w kwocie 7 613 tysięcy złotych,
- zaliczka w związku z realizacją umowy na wykonanie projektu oraz dostarczenie i zamontowanie izolacji termicznej i akustycznej w kwocie 2 620 tysięcy złotych,
- zaliczka w związku z realizacją umowy na zaprojektowanie i wykonanie w ramach realizacji Bloku dostawy oraz montażu rurociągów wysokoprężnych wraz z armaturą oraz systemami pomocniczymi i dobór zamocowań pierwszorzędowych w kwocie 2 100 tysięcy złotych.

11.16. Odpisy aktualizujące wartość skonsolidowanych aktywów

	Akcje/udziały*	Pozostałe aktywa finansowe	Pozostałe aktywa niefinansowe	Zapasy**	Należności***
1 stycznia 2017	(24 363)	(10 500)	(5 676)	(11 978)	(32 472)
Utworzenie	-	-	-	(796)	(4 551)
Rozwiązanie	66	-	-	-	806
Wykorzystanie	19 375	-	-	1 194	2 431
30 września 2017 (niebadane)	<u>(4 922)</u>	<u>(10 500)</u>	<u>(5 676)</u>	<u>(11 580)</u>	<u>(33 786)</u>
1 stycznia 2016	(24 361)	(164 557)	(5 676)	(10 352)	(32 393)
Utworzenie	(30)	-	-	(4 052)	(664)
Rozwiązanie	10	-	-	-	576
Wykorzystanie	-	154 057	-	3 951	4
30 września 2016 (niebadane)	<u>(24 381)</u>	<u>(10 500)</u>	<u>(5 676)</u>	<u>(10 454)</u>	<u>(32 477)</u>

* odpisy aktualizujące wartość udziałów/akcji w spółkach dotyczą udziałów/akcji w spółkach postawionych w stan upadłości oraz aktualizacji wartości udziałów w procesie upadłości układowej

** utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmowane jest w koszcie wytworzenia produktów i usług

*** odpisy aktualizujące wartość należności długo- i krótkoterminowych handlowych oraz pozostałych należności, w tym należności z tytułu kar umownych

W związku z postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód z dnia 24 lipca 2017 roku o zakończeniu postępowania upadłościowego Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości likwidacyjnej w Pszczynie w jednostka dominująca wykorzystwała odpis aktualizujący wartość posiadanych akcji spółki zależnej w łącznej kwocie 19 375 tysięcy złotych.

11.17. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy

11.17.1. Zabezpieczenia ustanowione na środkach trwałych

Na dzień 30 września 2017 roku wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 145 024 tysiące złotych. Środki trwałe jednostki dominującej o wartości 137 367 tysięcy złotych zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiona hipoteka na łączną kwotę do 300 milionów złotych na nieruchomościach, których RAFAKO S.A. jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym z wyłączeniem nieruchomości mieszkalnych oraz zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw). Ponadto, zabezpieczeniu zobowiązań z tytułu zawartych umów kredytowych podlegają budynki i budowle jednostki zależnej o wartości 3 274 tysiące złotych, a także sprzęt IT oraz kontenery biurowe o wartości 2 815 tysięcy złotych.

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Środki trwałe zabezpieczone hipoteką, w tym:	92 342	90 182
grunty	9 258	9 258
budynki i budowle	83 084	80 924
Środki trwałe, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, w tym:	51 114	50 259
urządzenia techniczne i maszyny	50 004	48 935
środki transportu	1 110	1 324
	143 456*	140 441*

*wykazane kwoty obejmują środki trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży w kwocie 35 tysięcy złotych (31 grudnia 2016: 7 tysięcy złotych)

11.17.2. Zabezpieczenia ustanowione na wartościach niematerialnych

Na dzień 30 września 2017 roku wartości niematerialne o wartości 10 752 tysiące złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań jednostki dominującej (31 grudnia 2016: 11 058 tysięcy złotych). Wartości niematerialne zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

11.17.3. Zabezpieczenia ustanowione na akcjach/udziałach

Na dzień 30 września 2017 roku akcje/udziały w spółkach o wartości 29 642 tysiące złotych (31 grudnia 2016: 29 576 tysięcy złotych) zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw, zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach w E003B7 Sp. z o.o.).

11.17.4. Zabezpieczenia ustanowione na zapasach

Na dzień 30 września 2017 roku zapasy o wartości 13 411 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań jednostki dominującej (31 grudnia 2016: 13 039 tysięcy złotych). Zapasy zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

11.18. Kapitał podstawowy

W okresie 9 miesięcy 2017 roku zakończonym 30 września 2017 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej nie uległ zmianie i jego wartość na 30 września 2017 roku wynosiła 169 864 tysiące złotych.

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Liczba akcji w szt.</i>	<i>Wartość akcji w tys. zł</i>
Akcje serii A	900 000	1 800
Akcje serii B	2 100 000	4 200
Akcje serii C	300 000	600
Akcje serii D	1 200 000	2 400
Akcje serii E	1 500 000	3 000
Akcje serii F	3 000 000	6 000
Akcje serii G	330 000	660
Akcje serii H	8 070 000	16 140
Akcje serii I	52 200 000	104 400
Akcje serii J	15 331 998	30 664
	84 931 998	169 864

11.19. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2,00 złote i zostały objęte w zamian za wkłady pieniężne.

11.20. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

11.21. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 77 947 tysięcy złotych. W dniu 15 maja 2000 roku Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. podjęło uchwałę o przeznaczeniu kwoty 41 169 tysięcy złotych na pokrycie nierozliczonych strat z lat ubiegłych. Dodatkowo w 2015 roku w wyniku ujęcia 58 562 tysięcy złotych nadwyżki ze sprzedaży akcji serii J powyżej ich wartości nominalnej, pomniejszonej o koszty emisji, kapitał ten wyniósł 95 340 tysięcy złotych (31 grudnia 2016: 95 340 tysięcy złotych).

11.22. Wypłacone dywidendy

Spółki Grupy w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku oraz do dnia sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wypłacały dywidendy.

11.23. Zysk/(strata) przypadający na jedną akcję

Zysk/(strata) podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie skonsolidowanego zysku/(straty) netto przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych jednostki dominującej występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku/(straty) oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku/(straty) na jedną akcję:

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	26 397	22 629
Zysk/(strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku/(straty) na jedną akcję	26 010	22 127
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku/(straty) na jedną akcję	84 931 998	84 931 998
Wpływ rozwodnienia:		
Opcje na akcje	–	–
Umarzalne akcje uprzywilejowane	–	–
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku/(straty) na jedną akcję	84 931 998	84 931 998
Zysk/(strata) na jedną akcję w złotych		
– podstawowy/rozwodniony z zysku/(straty) za okres przypadający zwykłym akcjonariuszom	0,31	0,26

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku jednostka dominująca nie dokonała emisji nowych akcji.

Grupa nie prezentuje zysku rozwodnionego na jedną akcję za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku, ponieważ nie posiada instrumentów finansowych powodujących rozwodnienie akcji.

11.24. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia

Na podstawie prognozy wyceny dokonanej na koniec okresu obrachunkowego przez profesjonalną firmę aktuarialną Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz ZFŚS. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Na dzień 1 stycznia	23 877	25 556
Koszty odsetek	573	713
Koszty bieżącego zatrudnienia	385	528
(Zyski)/straty aktuarialne	991	854
Wypłacone świadczenia	(1 805)	(2 714)
Utworzenie/rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze	1 060	(1 060)
Koniec okresu	25 081	23 877
Rezerwy długoterminowe	22 641	21 855
Rezerwy krótkoterminowe	2 440	2 022

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień i w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Stopa dyskontowa (%)	3,3	3,1
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)*	–	–
Wskaźnik rotacji pracowników	6	5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)**	2,81	2,81

* Brak danych w raporcie aktuarium

** 2,81% w roku 2017 oraz 2% w roku 2018 i w kolejnych latach

11.25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania - długoterminowe

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	–	5
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	43 048	40 208
	43 048	40 213
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 352	3 540
	2 352	3 540
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	495	530
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	71	149
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	5 555	5 718
Zobowiązania z tytułu Programu Dobrowolnych Odejść	478	1 460
	6 599	7 857

11.26. Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania – krótkoterminowe

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	1 557	1 400
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	239 344	472 076
	240 901	473 476
Zobowiązania z tytułu inwestycji	995	1 610
	995	1 610

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Pozostałe zobowiązania		
Podatek VAT	7 964	21 985
Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 742	2 552
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	8 713	9 471
Rozrachunki z Urzędem Skarbowym	–	6
Pozostałe zobowiązania z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń	294	238
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	9 161	9 363
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	4 062	4 999
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	9 864	11 501
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	9 224	12 509
Zobowiązania z tytułu Programu Dobrowolnych Odejsć	1 636	5 634
Rezerwa na niezafakturowane usługi i materiały	21 805	5 120
Rezerwa na badanie bilansu	407	177
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	201	9
Zaliczki na poczet przyszłych dostaw	1 679	–
Inne krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	14 257	9 890
Kaucje	274	289
Rezerwa na przyszłe koszty	4 565	6 644
Pozostałe	859	1 417
	97 707	101 804
Pozostałe zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 412	2 045
Wycena instrumentów pochodnych	176	–
	2 588	2 045

12. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym nie uległy zmianie w stosunku do opublikowanych w ostatnim skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym za 2016 rok.

13. Instrumenty pochodne

Na dzień 30 września 2017 roku Grupa Kapitałowa posiadała nierozliczone transakcje walutowych typu forward. Są to transakcje sprzedaży USD w kwocie 4 mln USD.

Transakcje walutowe typu forward zostały zawarte w związku z postępowaniami przetargowymi denominowanymi w USD, w oparciu o warunki rynkowe nie odbiegające od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu transakcji finansowych.

Na dzień 30 września 2017 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała nierozliczonych innych rodzajów instrumentów pochodnych.

Spółki Grupy Kapitałowej nie stosują rachunkowości zabezpieczeń, niemniej jednak stosowane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest efektywne zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie.

14. Instrumenty finansowe

Wartość bilansową klas i kategorii instrumentów finansowych na dzień 30 września 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentują poniższe tabele.

Grupa prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej. Wartość księgowa jest zbliżona do godziwej z powodu relatywnie krótkiego terminu zapadalności (dla pozycji krótkoterminowych), bądź dyskontowania rozrachunków długoterminowych.

	Wartość bilansowa	
	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	275	209
Udziały i akcje długoterminowe	275	209
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	13	–
Instrumenty pochodne	13	–
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	31 712	–
Obligacje długoterminowe	25 600	–
Obligacje krótkoterminowe	6 112	–
Pożyczki i należności	286 152	738 597
Należności z tytułu dostaw i usług	213 215	621 080
Pozostałe należności (kaucje)	72 937	82 207
Pożyczki udzielone	–	35
Lokaty krótkoterminowe	–	74
Inne aktywa finansowe długoterminowe*	–	24 071
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe*	–	11 130
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	140 068	107 524
	458 220	846 330

* szczegółowy opis zmian został zamieszczony w notcie 11.10

	Wartość bilansowa	
	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	362 991	662 555
Kredyty i pożyczki	81 976	147 107
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym inwestycyjne)	285 015	515 448
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	176	–
Instrumenty pochodne	176	–
Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	4 764	5 585
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	4 764	5 585
	371 931	668 140

15. Kredyty i pożyczki

Na dzień 30 września 2017 roku spółki Grupy Kapitałowej wykazywały zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek w wysokości 81 976 tysięcy złotych.

Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	Zabezpieczenie	Inne	Waluta	Efektywna stopa procentowa	Termin spłaty	Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek	
						30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Kredyty krótkoterminowe:							
PKO BP S.A.	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzycelności z kontraktów*, klauzula potrącenia wierzycelności z rachunków RAFAKO S.A., hipoteka**, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa	kredyt odnawialny w rachunku bieżącym do kwoty 100 milionów złotych***	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2018****	53 457	99 394
PKO BP S.A.	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzycelności z kontraktów*, klauzula potrącenia wierzycelności z rachunków RAFAKO S.A., hipoteka**, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa	kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym do kwoty 50 milionów złotych***	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2018****	28 519	47 713
						81 976	147 107

* zabezpieczenie udzielonych kredytów stanowią należności z kontaktów realizowanych przez jednostkę dominującą;

** na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca ustanowiła hipotekę na nieruchomościach RAFAKO S.A. (za wyjątkiem mieszkań i budynków mieszkalnych) na łączną kwotę do 300 milionów złotych, która ma stanowić dodatkowe zabezpieczenie udzielonych przez bank PKO BP S.A. kredytów;

*** na dzień publikacji niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanym dnia 30 czerwca 2017 roku, limit kredytowy wielocelowy udzielony został do kwoty 200 milionów złotych, w tym:

- w okresie od 01.07.2017 roku do 30.07.2017 roku limit kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 100 milionów złotych i kredytu obrotowego do kwoty 50 milionów złotych,
- w okresie od 31.07.2017 roku do 30.08.2017 roku limit kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 90 milionów złotych i kredytu obrotowego do kwoty 60 milionów złotych,
- w okresie od 31.08.2017 roku do 29.09.2017 roku limit kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 80 milionów złotych i kredytu obrotowego do kwoty 70 milionów złotych,
- w okresie od 30.09.2017 roku do 30.06.2018 roku limit kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 70 milionów złotych i kredytu obrotowego do kwoty 80 milionów złotych,

**** na dzień publikacji niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanym dnia 30 czerwca 2017 roku, termin wykorzystania i spłaty kredytu przedłużono do dnia 30 czerwca 2018 roku.

Sytuację kredytową Grupy Kapitałowej RAFAKO należy analizować w powiązaniu z notą 2 dotyczącą kontynuacji działalności Grupy.

16. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie kapitałem przez Grupę Kapitałową ma na celu zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działalności operacyjnej przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskiwania źródeł finansowania. Zabezpieczenie stabilnego rozwoju Grupy wymaga utrzymywania odpowiedniej relacji pomiędzy własnym i obcymi kapitałami oraz efektywnego zarządzania nadwyżkami finansowymi. Grupa analizuje strukturę kapitału poprzez wskaźnik kapitalizacji (udział kapitału własnego w sumie źródeł finansowania).

30 września 2017 31 grudnia 2016
(niebadane)

Udział zadłużenia w kapitale własnym

Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	459 869	434 855
Kapitał obcy (kredyt bankowy)	81 976	147 107
Suma bilansowa	1 153 502	1 427 069

Wskaźnik kapitalizacji

	0,40	0,30
--	------	------

17. Rezerwy na koszty

17.1. Rezerwa na koszty kar z tytułu nieterminowej realizacji lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych umów o usługę budowlaną

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku Grupa dokonała weryfikacji stanu rezerw na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów (w tym zrealizowanych opóźnień w odniesieniu do zobowiązań umownych, w tym warunków ustalania kar) na realizowanych kontraktach.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku jednostka dominująca dokonała rozwiązania/wykorzystania rezerwy z tytułu nieterminowej realizacji umów w kwocie 4 884 tysiące złotych, co związane było z podpisaniem ugody pozasądowej z jednym ze znaczących kontrahentów. Ponadto, korzystając z najbardziej aktualnej wiedzy na temat realizowanych umów oraz na bazie rozliczenia zakończonych umów, jednostka dominująca podjęła decyzję o utworzeniu rezerwy na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów w wysokości 4 823 tysiące złotych.

17.2. Zmiana stanu rezerw, zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej

	Rezerwa na przewidywane straty na kontraktach*	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne i ZFŚS	Rezerwa na urlopy**	Rezerwa na naprawy gwarancyjne**	Rezerwa na koszty kar kontraktowych	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych**	Rezerwa na Program Dobrowolnych Odejść	Rezerwa na pozostałe koszty **	Pozostałe rezerwy
1 stycznia 2017	19 160	23 877	4 999	18 227	4 856	12 031	7 094	6 644	177
Utworzenie rezerwy	2 805	3 009	287	7 271	4 823	3 373	–	6 480	407
Rozwiązanie rezerwy	–	–	–	–	(678)	(4 533)	–	(6 574)	(6)
Wykorzystanie rezerwy	(12 192)	(1 805)	(1 224)	(10 719)	(4 206)	(512)	(4 980)	(1 985)	(171)
30 września 2017 (niebadane)	9 773	25 081	4 062	14 779	4 795	10 359	2 114	4 565	407
1 stycznia 2016	29 885	25 556	3 659	11 925	–	11 548	–	7 000	227
Utworzenie rezerwy	2 729	542	805	10 206	12 415	4 823	–	938	352
Rozwiązanie rezerwy	–	–	–	–	(8 653)	(4 189)	–	–	(146)
Wykorzystanie rezerwy	(19 097)	–	(317)	(7 154)	–	(1 441)	–	(744)	(205)
30 września 2016 (niebadane)	13 517	26 098	4 147	14 977	3 762	10 741	–	7 194	228

* powyższe kwoty wynikają z wyceny umów o usługę budowlaną opisanych w nocie 10

** powyższe rezerwy prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako pozostałe zobowiązania

18. Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W dniu 12 września 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy jednostki dominującej RAFAKO S.A. podjęło uchwałę nr 4 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego jednostki dominującej poprzez emisję nie mniej niż 1 (jednej) oraz nie więcej niż 42.500.000 (czterdzieści dwa miliony pięćset tysięcy) nowych akcji zwykłych na okaziciela serii K o wartości nominalnej 2 (dwa) złote każda, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 6 listopada 2017 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu jednostki dominującej, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu RAFAKO S.A.

W wykonaniu uchwały NWZA Zarząd RAFAKO S.A. w dniu 24 października 2017 roku podjął uchwałę, zgodnie z którą: i) cena emisyjna akcji zwykłych na okaziciela serii K („Akcje Oferowane”) została ustalona w wysokości 4 zł (słownie: cztery złote) za jedną Akcję Oferowaną; ii) 1 (słownie: jedno) jednostkowe prawo poboru uprawnia do objęcia 0,5004003204 Akcji Oferowanej, a 1,99839995294 jednostkowych praw poboru uprawnia do objęcia 1 (słownie: jednej) Akcji Oferowanej. Zarząd jednostki dominującej postanowił nie korzystać z upoważnienia do określenia ostatecznej sumy o jaką ma być podwyższony kapitał zakładowy RAFAKO S.A., w związku z powyższym ostateczna liczba Akcji Oferowanych jest równa maksymalnej liczbie Akcji Oferowanych przewidzianej w Uchwale tj. 42.500.000 (słownie: czterdzieści dwa miliony pięćset tysięcy) Akcji Oferowanych.

W dniu 3 listopada 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła prospekt emisyjny, który w formie elektronicznej został udostępniony na stronie internetowej RAFAKO S.A. Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”) podjął 7 listopada 2017 roku uchwałę nr 1305/2017, w której postanowił, że 84.931.998 praw poboru akcji zwykłych na okaziciela serii K, będzie notowane od dnia 9 listopada 2017 roku do dnia 14 listopada 2017 roku (włącznie).

W dniu 24 października 2017 roku PBG S.A. oraz FUNDUSZ INWESTYCJI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW FUNDUSZ INWESTYCYJNY ZAMKNIĘTY AKTYWÓW NIEPUBLICZNYCH z siedzibą w Warszawie (dalej „FIPP FIZ AN”), zarządzany i reprezentowany przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A., uzgodniły warunki przeprowadzenia transakcji sprzedaży przez PBG oraz spółkę zależną, tj. Multaros Trading Company Limited z siedzibą na Cyprze („Multaros”) na rzecz FIPP FIZ AN jednostkowych praw poboru akcji serii K (dalej „JPP”) jednostki dominującej RAFAKO S.A., które będą przysługiwać Spółce i Multaros w przypadku przeprowadzenia przez RAFAKO planowanej oferty publicznej nie więcej niż 42.500.000 akcji zwykłych na okaziciela serii K o wartości nominalnej 2 zł każda, z zachowaniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy. FIPP FIZ AN zamierza nabyć wszystkie JPP, które przysługiwać będą PBG S.A. oraz część JPP, które przysługiwać będą Multaros (dalej „Transakcja”). Po uzgodnieniu warunków Transakcji, w dniu 24 października 2017 roku PBG, Multaros i FIPP FIZ AN zawarły umowę o współpracy dotyczącą RAFAKO S.A., stanowiącą porozumienie w rozumieniu art. 87 ust. 1 pkt 6) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Na mocy oraz na warunkach wskazanych w porozumieniu strony zobowiązały się do współpracy w zakresie powoływania do Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. osoby wskazanej przez FIPP FIZ AN tak długo, jak FIPP FIZ AN będzie posiadał akcje RAFAKO S.A. reprezentujące co najmniej 5% (tj. 5% + 1 akcja) ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu RAFAKO S.A. W szczególności, w ramach współpracy objętej porozumieniem, pod warunkiem zapisania na rachunku inwestycyjnym FIPP FIZ AN Akcji Serii K w liczbie reprezentującej co najmniej 5% głosów (tj. 5% + 1 akcja) objętych przez FIPP FIZ AN w wyniku realizacji JPP nabytych w ramach Transakcji, PBG zobowiązało się do doprowadzenia do powoływania, na żądanie FIPP FIZ AN, do rady nadzorczej RAFAKO S.A. osoby wskazanej przez FIPP FIZ AN (w szczególności poprzez doprowadzenie do zwołania Walnego Zgromadzenia RAFAKO S.A. i głosowania z wszystkich posiadanych przez Spółkę i Multaros akcji RAFAKO S.A. za podjęciem uchwały powołującej osobę wskazaną przez FIPP FIZ AN do Rady Nadzorczej RAFAKO). W przypadku gdy udział FIPP FIZ AN w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu RAFAKO spadnie poniżej poziomu 5% (tj. 5% + 1 akcja) ogólnej liczby głosów i stan ten będzie utrzymywał się co najmniej 30 dni, PBG nie będzie zobowiązane do spowodowania powoływania osoby wskazanej przez FIPP FIZ AN do Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. i będzie uprawniony do głosowania za odwołaniem z rady nadzorczej RAFAKO S.A. osoby, która uprzednio została wskazana przez FIPP FIZ AN i powołana do Rady Nadzorczej RAFAKO S.A.

Strony przewidziały obowiązek zapłaty kary pieniężnej za naruszenie zobowiązań wskazanych w porozumieniu.

Ponadto, w porozumieniu strony uregulowały zasady współpracy w związku z wykonywaniem obowiązków wynikających z Rozdziału 4 Ustawy o Ofercie. W przypadku naruszenia przez którąkolwiek ze stron (przy czym PBG i Multaros traktowane są na potrzeby takich naruszeń jako jedna strona, a ich odpowiedzialność jest solidarna) zobowiązań wskazanych w Porozumieniu, związanych z wykonywaniem obowiązków wskazanych w Rozdziale 4 Ustawy o Ofercie, strona naruszająca będzie zobowiązana do naprawy wszelkich szkód poniesionych przez drugą stronę porozumienia i zwolnienia jej z odpowiedzialności na zasadzie przewidzianej w art. 392 kodeksu cywilnego, a także do zapłaty na rzecz drugiej strony kary pieniężnej. W przypadku gdyby takie naruszenie skutkowało wyłączeniem prawa głosu z akcji RAFAKO posiadanych przez strony porozumienia, strona naruszająca będzie zobowiązana do nabycia od drugiej strony Porozumienia, na jej pisemne żądanie, wszystkich posiadanych przez taką stronę akcji RAFAKO S.A., za cenę ustaloną zgodnie z postanowieniami Porozumienia, przy czym zobowiązanie to będzie uzależnione od spełnienia warunku: (i) w przypadku zobowiązania PBG i Multaros, uzyskania zgody obligatariuszy obligacji serii D, E, F, G, H, I, D1, E1, F1, G1, H1, I1 wyemitowanych przez PBG; a (ii) w przypadku FIPP FIZ AN, uzyskania przez FIPP FIZ AN zgody wszystkich uczestników FIPP FIZ AN (jako funduszu inwestycyjnego zamkniętego aktywów niepublicznych).

Porozumienie zawiera ponadto standardowe dla tego typu umów postanowienia.

Porozumienie weszło w życie z dniem podpisania i zostało zawarte na czas nieoznaczony, przy czym, w przypadku gdy: (i) udział głosów reprezentowanych przez akcje RAFAKO S.A. posiadane (bezpośrednio lub pośrednio) przez FIPP FIZ AN w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A. spadnie poniżej 5% (tj. 5%+1 akcja) i stan ten będzie utrzymywał się co najmniej trzy miesiące; lub (ii) po dniu 1 listopada 2025 roku, łączny udział głosów reprezentowanych przez akcje RAFAKO S.A. posiadane przez PBG i Multaros spadnie poniżej 33% ogólnej liczby głosów w RAFAKO i stan ten będzie się utrzymywał co najmniej trzy miesiące, porozumienie wygaśnie.

19. Wypłacone lub zadeklarowane dywidendy

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku Spółki Grupy Kapitałowej nie wypłacały dywidendy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dywidenda może być wypłacona jedynie z zysku pojedynczych jednostek wchodzących w skład Grupy, a nie w oparciu o skonsolidowany wynik Grupy Kapitałowej.

20. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 30 września 2017 roku jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO wykazywały zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 1 066 tysięcy złotych. Ponadto jednostki Grupy nie posiadały podpisanych umów dotyczących planowanych w 2017 roku nakładów inwestycyjnych, które nie zostały na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ujęte w księgach rachunkowych.

21. Zmiany pozycji pozabilansowych, informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu, pożyczki lub udzieleniu gwarancji

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Należności z tytułu gwarancji finansowych otrzymanych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	673 100	667 316
- od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu otrzymanych poręczeń, w tym:	-	-
- od jednostek powiązanych	-	-
Weksle otrzymane jako zabezpieczenie, w tym:	14 772	24 865
- od jednostek powiązanych	3 640	9 280
Akredytywy	-	-
	687 872	692 181

	30 września 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	285 829	200 609
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń, w tym:	1 394 668	1 394 668
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Weksle wydane pod zabezpieczenie, w tym:	21 683	10 736
- na rzecz jednostek powiązanych	1 884	-
Akredytywy	-	-
	1 702 180	1 606 013

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO zanotowała wzrost poziomu zobowiązań warunkowych w kwocie 96 167 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2016 roku wynosiły 1 606 013 tysięcy złotych), który wynikał przede wszystkim ze wzrostu zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji bankowych. W okresie 9 miesięcy 2017 roku na zlecenie RAFAKO S.A. banki oraz instytucje ubezpieczeniowe udzieliły kontrahentom gwarancji, głównie gwarancji z tytułu dobrego wykonania umowy, w kwocie 108 596 tysięcy złotych oraz gwarancji zwrotu zaliczki w kwocie 20 140 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań stanowi gwarancja dobrego wykonania umowy na kwotę 11 972 tysiące euro, wystawiona w maju 2017 roku. Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń w kwocie 1 394 668 tysięcy złotych dotyczą poręczenia w dniu 16 kwietnia 2014 roku oraz 24 lutego 2016 roku przez RAFAKO S.A. za zobowiązania jednostki zależnej E003B7 Sp. z o.o., udzielonego do dnia 17 kwietnia 2028 roku, w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A.– Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II”. Największą pozycją wśród gwarancji udzielonych, które wygasły w okresie pierwszych 9 miesięcy 2017 roku była gwarancja przetargowa w kwocie 2 milionów dolarów.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku Grupa odnotowała spadek poziomu należności warunkowych otrzymanych głównie pod zabezpieczenie należytego wykonania umów w kwocie 4 309 tysięcy złotych, w tym wzrost poziomu należności z tytułu otrzymanych gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych w kwocie 5 784 tysiące złotych oraz spadek poziomu należności z tytułu weksli w wysokości 10 093 tysiące złotych. Największą pozycję wśród gwarancji otrzymanych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku stanowi gwarancja dobrego wykonania w kwocie 7 048 tysięcy złotych. Największą pozycję wśród gwarancji wygasłych w bieżącym okresie stanowiła gwarancja dobrego wykonania umowy w kwocie 4 152 tysiące złotych.

22. Sprawy sporne, postępowania sądowe

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa jest w trakcie prowadzenia spraw sądowych, w których jest zarówno pozwany jak i powodem.

Istotnym postępowaniem prowadzonym przez RAFAKO S.A. jest postępowanie sądowe o odszkodowanie od firmy Donieckobłenergo z siedzibą na Ukrainie z powodu ostatecznego zaniechania realizacji budowy kotła przez Klienta. W dniu 6 sierpnia 2010 roku jednostka dominująca otrzymała wyrok Izby Sądowej do spraw gospodarczych Sądu Najwyższego Ukrainy, na mocy którego pozytywnie została rozpatrzona skarga kasacyjna złożona przez RAFAKO S.A. w dniu 2 marca 2010 roku i postanowiono utrzymać w mocy wyrok Donieckiego Apelacyjnego Sądu Gospodarczego z dnia 23 grudnia 2008 roku, w którym to orzeczeniu została zasądzona na rzecz RAFAKO S.A. tytułem odszkodowania, odsetek za zwłokę, kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego łącznie kwota 56,7 miliona hrywien, co w przeliczeniu stanowiło kwotę około 11,5 mln USD. Ze względu na niepewność skuteczności windykacji zasądzonej wierzytelności, RAFAKO S.A. nie ujęła powyższej kwoty w przychodach. Pełnomocnik RAFAKO S.A. poinformował, że w lipcu 2012 roku Sąd Gospodarczy okręgu Donieckiego wznowił rozpatrywanie sprawy ze względu na żądanie Donieckobłenergo uznania umowy z dnia 16 maja 1994 roku za nieważną. Zdaniem pełnomocnika nie ma żadnych nowych argumentów i dowodów dla uznania takiego żądania. Ze względu na aktualną sytuację na Ukrainie nie wyznaczono kolejnego terminu rozprawy.

W dniu 2 sierpnia 2016 roku jednostka dominująca RAFAKO S.A. otrzymało od ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. (ENERGA) - jako lider konsorcjum (konsorcjantem jest spółka OMIS S.A.), realizującego kontrakt pn. „Redukcja NOx w kotłach OP-650 nr 1, 2 i 3 w Elektrowni Ostrołęka B”, notę obciążeniową opiewającą na kwotę 13 491 000 złotych. ENERGA naliczyła karę na podstawie dwóch tytułów: i) opóźnienia w zakończeniu robót instalacyjnych oraz ii) niedotrzymania terminu przejścia instalacji bloku do eksploatacji. Następnie, wskutek prowadzonych pomiędzy stronami negocjacji, ENERGA postanowiła odstąpić w całości od kary umownej z drugiego ze wskazanych tytułów, co spowodowało zmniejszenie noty obciążeniowej o 899 400 złotych. Dnia 20 września 2016 roku konsorcjum wniosło do Sądu Okręgowego w Białymstoku pozew o ustalenie nieistnienia zobowiązań wobec ENERGI w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem prac wchodzących w zakres kontraktu. Z kolei ENERGA w dniu 27 października 2016 roku skierowała do RAFAKO S.A. i OMIS S.A. pismo zawierające oświadczenie o dokonaniu potrącenia kwoty 6 453 698,68 złotych, stanowiącej część z naliczonych kar umownych z bieżących płatności kontraktowych konsorcjum. Część potrącenia przypadająca na RAFAKO S.A. to kwota 4 177 451,83 złotych. Konsorcjum nie uznaje takiego potrącenia, jako dokonanego bezpodstawnie z uwagi na niezasadność naliczonych kar umownych, co jest przedmiotem toczącego się sporu sądowego. Konsekwencją powyższego będzie zmiana żądania pozwu co do potrąconej kwoty na żądanie zapłaty wraz z odsetkami. W dalszej kolejności, w dniu 4 listopada 2016 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku, w ramach toczącego się sporu, wydał postanowienie o skierowaniu stron do mediacji. Sąd wyznaczył osobę mediatora, a termin na mediacje został wydłużony do końca marca br.

Mediacja zakończyła się podpisaniem przez strony w dniu 24 maja br. ugody pozasądowej, która następnie została w dniu 1 czerwca br. zatwierdzona przez sąd. W wyniku podpisanego porozumienia jednostka dominująca dokonała rozwiązania/wykorzystania rezerwy z tytułu nieterminowej realizacji umowy utworzonej w poprzednich okresach sprawozdawczych w łącznej kwocie 4 884 tysiące złotych.

Dnia 11 października 2016 roku Spółka złożyła w Sądzie Okręgowym w Gliwicach pozew przeciwko spółce Mostostal Warszawa S.A. o zapłatę kwoty w wysokości 8 042 475 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2016 roku, tytułem zwrotu 70% wartości kwot wstrzymanych na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Złożenie pozwu uzasadnione było tym, że strony zakończyły definitywnie współpracę w ramach zawartego dnia 18 grudnia 2012 roku kontraktu podwykonawczego na projekt, dostawę i montaż rusztu, kotła i instalacji oczyszczania spalin dla dwóch linii ZTUO Szczecin (ostatecznie spółka RAFAKO S.A. złożyła oświadczenie o odstąpieniu od kontraktu podwykonawczego z winy Mostostal Warszawa S.A. dnia 7 lipca 2016 roku). W związku z zakończoną współpracą na tym projekcie, Mostostal Warszawa S.A. zobowiązany jest zwrócić wartość kwot wstrzymanych na poczet zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu, ponieważ wygasła umowna przesłanka istnienia takiego zabezpieczenia. W dniu 19 października 2016 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach wydał nakaz zapłaty, w którym uwzględnił w całości żądanie RAFAKO S.A. W dniu 25 listopada 2016 roku do ww. sądu wpłynął sprzeciw od nakazu zapłaty złożony przez Mostostal Warszawa S.A. W dniu 30 czerwca 2017 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził na rzecz Spółki całość kwoty dochodzonej pozwem. Od wyroku sądu I instancji pozwana w dniu 28 sierpnia 2017 roku złożyła apelację. W aktualnym stanie rzeczy, po złożeniu przez RAFAKO S.A. w dniu 5 października 2017 roku odpowiedzi na apelację pozwanej, strony oczekują na wyznaczenie przez sąd terminu rozprawy.

Dnia 20 marca 2017 roku Spółka złożyła w Sądzie Okręgowym w Gliwicach pozew kierowany solidarnie przeciwko spółce Mostostal Warszawa S.A. oraz spółce Zakład Unieszkodliwiania Odpadów sp. z o.o. o zapłatę kwoty w wysokości 13 136 446,57 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 listopada 2016 roku z tytułu wystawionej faktury za zrealizowane przez Spółkę, a niezapłacone przez Mostostal Warszawa S.A. oraz Zakład Unieszkodliwiania Odpadów sp. z o.o. prace wykonane w ramach umowy podwykonawczej dotyczącej inwestycji ZTUO Szczecin. RAFAKO uznaje, że roszczenie jest zasadne, ponieważ prace zostały zrealizowane, na poparcie czego została przeprowadzona przez Spółkę stosowna inwentaryzacja prac i przekazana dłużnikom. Należy przy tym zaznaczyć, że finalna wysokość roszczenia zasądzonego na rzecz Spółki przez Sąd może być uzależniona od wyników inwentaryzacji przeprowadzonej przez biegłego sądowego. W dniu 29 marca br. sąd wydał nieprawomocny nakaz zapłaty kwot dochodzonych pozwem. Pozwane Spółki w dniu 19 kwietnia br. złożyły do sądu sprzeciwy od nakazu zapłaty. W dniu 27 lipca 2017 r. RAFAKO S.A. złożyło do sądu pismo procesowe, które oprócz odpowiedzi na sprzeciwy pozwanych Spółek zawiera rozszerzenie powództwa o 3 021 268 złotych, do łącznej kwoty 16 157 215 złotych. Do dnia sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w dniu 6 października 2017 roku odbyła się jedna, wstępna rozprawa. Pozwane spółki złożyły do sądu odpowiedzi na pismo procesowe powoda z dnia 27 lipca 2017 roku, w którym zostało rozszerzone powództwo. Z uwagi na to, iż przedmiot sporu jest bardzo skomplikowany, trudno określić termin jego zakończenia.

23. Należności od jednostki powiązanej wynikające z układu

W 2017 roku jednostka dominująca dokonała konwersji posiadanych należności od jednostki powiązanej PBG S.A. wynikających z układu na obligacje, co zostało szerzej opisane w nocie 11.9 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

24. Informacje o Zarządzie i Radzie Nadzorczej jednostki dominującej

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku oraz do dnia sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej przedstawia się następująco:

Agnieszka Wasilewska-Semail	- Prezes Zarządu
Krzysztof Burek	- Wiceprezes Zarządu
Jarosław Dusiło	- Wiceprezes Zarządu
Edward Kasprzak	- Wiceprezes Zarządu
Tomasz Tomczak	- Wiceprezes Zarządu

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września roku 2017 roku oraz do dnia sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego miały miejsce zmiany w składzie Rady Nadzorczej jednostki dominującej. W dniu 9 listopada 2017 roku pan Dariusz Sarnowski, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, poinformował jednostkę dominującą o złożeniu rezygnacji z zasiadania w Radzie Nadzorczej RAFAKO S.A.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej przedstawia się następująco:

Jerzy Wiśniewski	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
Przemysław Schmidt	- Sekretarz Rady Nadzorczej (niezależny)
Krzysztof Geruła	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Dariusz Szymański	- Członek Rady Nadzorczej
Adam Szyszka	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Małgorzata Wiśniewska	- Członek Rady Nadzorczej

25. Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W bieżącym okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółek wchodzących w skład Grupy.

W bieżącym okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły żadnych transakcji z członkami Zarządów za wyjątkiem transakcji opisanych w nocie 26.

26. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku i w analogicznym okresie 2016 roku jednostka dominująca i jednostki zależne nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe.

Łączne kwoty transakcji z podmiotami powiązаныmi za dany okres obrotowy:

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku/ 30 września 2016 roku</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku/ 30 września 2016 roku</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych na dzień 30 września 2017 roku/ 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych na dzień 30 września 2017 roku/ 31 grudnia 2016 roku</i>	
Podmiot dominujący:					
PBG S.A.	2017 2016	1 859 2 202	4 347 2 445	32 472 35 869	401 155
Jednostki z Grupy Kapitałowej PBG S.A.:					
PBG oil and gas Sp. z o.o.	2017 2016	3 415 8 172	1 732 41 888	1 749 4 018	179 1 081
PBG Avatia Sp. z o.o.	2017 2016	– –	25 –	– –	– 12
PBG ERIGO Sp. z o.o.	2017 2016	– 12	– –	– –	– –
PBG ERIGO PROJEKT Sp. z o.o. PLATAN HOTEL SKA	2017 2016	55 56	– –	15 8	– –
PBG DOM Sp. z o.o.	2017	7	–	1	–

<i>Podmiot powiązany</i>		<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku/ 30 września 2016 roku</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku/ 30 września 2016 roku</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych na dzień 30 września 2017 roku/ 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych na dzień 30 września 2017 roku/ 31 grudnia 2016 roku</i>
Jednostki powiązane osobowo:					
SWGK KSIĘGOWOŚĆ Sp. z o. o.	2017	–	1 817	–	271
	2016	–	1 479	–	–
SWGK Consulting Sp. z o.o.	2017	–	150	–	154
	2016	–	74	–	7
Dwór w Smólsku	2017	–	180	–	25
	2016	1	160	–	25
Mostostal Energomontaż Gliwice S.A.	2017	–	–	–	57
	2016	–	–	–	102
Fundacja PBG	2017	–	283	–	–
	2016	–	196	–	7
Przedsiębiorstwo Inżynieryjne Ćwiertnia Sp. z o.o.	2017	–	–	516	–
BPIL Grzegorz Kiczor	2017	–	145	–	18
	2016	–	135	–	–
FCS Business Solutions Sp. z o.o.	2017	1	–	–	–
Polimex-Mostostal S.A.	2017	–	–	–	117
PONER Sp. z o. o.	2017	328	27	231	–
	2016	–	17	–	–
Izba Gospodarcza Energetyki i Ochrony Środowiska	2017	–	23	–	7
	2016	–	–	–	6
NRG Solutions Sp. z o.o.	2017	18	–	6	–
	2016	–	–	6	–
MIKO-Tech Sp. z o.o.	2017	24	408	1	3
	2016	38	25 309	4	8 020
SWGK Podatki Sp. z o.o.	2017	–	80	–	98

27. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Grupa nie publikowała prognoz na 2017 rok.

28. Zwięzły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń Grupy w trzecim kwartale 2017 roku

W dniu 26 lipca 2017 roku zarząd jednostki dominującej przekazał w trybie opóźnionym informację poufną w przedmiocie prowadzonej analizy możliwych źródeł dofinansowania. Mając na uwadze rozwój RAFAKO S.A., Zarząd podjął decyzję o analizie możliwych źródeł finansowania, rozważając zarówno finansowanie dłużne, jak i kapitałowe. Na tym etapie wszystkie opcje będą rozważane, w tym poszukiwanie dla Spółki inwestora zainteresowanego dokapitalizowaniem jednostki dominującej w zamian za jej akcje. Zdaniem zarządu RAFAKO S.A. wzmocnienie finansowe umożliwi dalszy stabilny rozwój Spółki oraz jej konkurencyjność. Żadne decyzje związane z wyborem konkretnej opcji, jak i inwestora nie zostały dotychczas podjęte i nie ma pewności, czy i kiedy taka decyzja zostanie podjęta w przyszłości. Decyzja o opóźnieniu informacji poufnej została podjęta przez Zarząd RAFAKO S.A. w dniu 6 czerwca 2017 roku. Zarząd Spółki zdecydował się utajnić informację poufną ze względu na fakt, iż natychmiastowe ujawnienie informacji poufnej mogło negatywnie wpłynąć na wynik prowadzonych rozmów z potencjalnymi inwestorami/ kredytodawcami Emitenta, oraz ze względu na potencjalne zagrożenie wywierania wpływu na przebieg rozmów przez podmioty konkurencyjne, jak i wywierania nacisków przez opinię publiczną, co stanowiło bezpośrednie ryzyko naruszenia prawnie uzasadnionego interesu Spółki. W wyniku zawarcia w dniu 26 lipca 2017 roku przez RAFAKO S.A. listu intencyjnego z Funduszem Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym Aktywów Niepublicznych („FIPP FIZ AN”) oraz Polskim Funduszem Rozwoju S.A. („PFR”) (dalej również jako „Strony”) („List intencyjny”), przesłanka związana z ryzykiem naruszenia słusznego interesu Spółki zdezaktualizowała się, wobec czego, Zarząd Spółki zdecydował się podać informację poufną do publicznej wiadomości.

Jednocześnie w nawiązaniu do powyższego, Zarząd jednostki dominującej przekazał do publicznej wiadomości, w trybie art. 17 ust. 1 MAR informację poufną o podpisaniu w dniu 26 lipca 2017 roku przez RAFAKO S.A. z FIPP FIZ AN oraz PFR Listu intencyjnego. Zawierając List intencyjny, PFR i Spółka wyraziły wolę podjęcia współpracy w celu realizacji wspólnych strategicznych projektów, z zastrzeżeniem, iż zakres i szczegółowe aspekty ewentualnej współpracy zostaną uregulowane w odrębnych umowach dotyczących poszczególnych przyszłych potencjalnych projektów. Ponadto, FIPP FIZ AN i RAFAKO S.A. wyraziły wolę podjęcia działań zmierzających do umożliwienia podjęcia przez FIPP FIZ AN i RAFAKO S.A. ewentualnych decyzji co do charakteru, struktury i trybu inwestycji w jednostkę dominującą („Inwestycja”). Zarząd Spółki jednocześnie wskazuje, iż na chwilę podpisania Listu Intencyjnego, fakt dokonania Inwestycji, jak również jej zakres, cel oraz stopień zaangażowania FIPP FIZ AN nie są jeszcze określone pomiędzy Stronami, a wszystkie dotychczasowe ustalenia mają charakter ogólny i niewiążący. Zawarcie Listu intencyjnego jest kolejnym etapem wyżej opisanej analizy możliwych sposobów dofinansowania Spółki.

W dniu 16 sierpnia 2017 roku Zarząd RAFAKO S.A. powziął informację o wyborze przez PT. PLN (PERSERO), JALAN TRUNOJOYO BLOK M I/135, KEBAYORAN BARU, JAKARTA 12160, INDONESIA oferty konsorcjum - w skład którego wchodzi RAFAKO S.A. oraz firma PT. Rekayasa Industri jako Lider Konsorcjum („Konsorcjum”) – jako najkorzystniejszej w postępowaniu przetargowym w przedmiocie „Budowa dwóch bloków parowych opalanych węglem w Indonezji na wyspie Lombok (2x50 MW)”. Wartość oferty Spółki to 70 290 000,00 EUR (tj. około 295 mln złotych) netto co stanowi około 35% wartości oferty Konsorcjum. Termin realizacji wynosi 39 miesięcy. Elementem oferty był pakiet finansowania Zamawiającego, który został przygotowany w oparciu o podmioty z Grupy Polskiego Funduszu Rozwoju (Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych i Bank Gospodarstwa Krajowego). Wobec powyższego Spółka w składzie Konsorcjum rozpocznie rozmowy dotyczące ustalenia zapisów umowy na realizację ww. inwestycji, nie wcześniej niż po upływie 3 dniowego okresu przeznaczzonego na składanie protestów. Ze względów na możliwość składania protestów przez innych uczestników przetargu, Spółka nie posiada informacji o tym, czy i kiedy zostanie zawarta umowa na realizację ww. inwestycji.

W dniu 8 września 2017 roku Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o redukcji zatrudnienia w RAFAKO S.A. w drodze zwolnień grupowych, przeprowadzonych zgodnie ustawą z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. Decyzja o uruchomieniu procesu zwolnień grupowych to element kolejnego etapu zmian, których celem jest zbudowanie elastycznej, bardziej efektywnej kosztowo organizacji, dostosowanej do obecnych warunków rynkowych. Proces analityczny prowadzony w ramach kolejnego etapu projektu reorganizacji zakończył się wypracowaniem listy rekomendacji optymalizacyjnych obejmującej, obok obszaru zasobów, także obszar procesów i kosztów stałych. Łączna wartość spodziewanych rocznych oszczędności wynikających z wdrożenia wszystkich rekomendacji ma wynieść, począwszy od drugiego kwartału 2018 roku łącznie, około 25 mln złotych rocznie.

W dniu 28 września 2017 roku konsorcjum w składzie RAFAKO S.A., Mostostal Warszawa S.A. i Polimex-Mostostal S.A. oraz GE Power, która jest generalnym projektantem oraz pełni funkcję lidera Konsorcjum zarządzającego realizacją kontraktu, przekazało do spółki Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. propozycję aktualizacji harmonogramu budowy bloków nr 5 i 6 w Elektrowni Opole stanowiącego przedmiot umowy o której Spółka informowała raportem

bieżącym nr 18/2012. Propozycja Konsorcjum obejmuje zmianę harmonogramu realizacji inwestycji, czego skutkiem będzie przesunięcie terminu przekazania do eksploatacji bloku nr 5 z 31 lipca 2018 roku na 20 grudnia 2018 roku, a bloku nr 6 z 31 marca 2019 roku na 31 lipca 2019 roku. Przyczyną przesunięć w planowanym harmonogramie są kwestie techniczno-organizacyjne.

29. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na dzień przekazania niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Nazwa podmiotu	Liczba akcji (w sztukach)	Liczba głosów wynikających z posiadanych akcji	Udział w kapitale zakładowym	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZA
PBG S.A., Multaros Trading Company Ltd. oraz Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zgodnie z porozumieniem z dnia 24 października 2017 r. o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 6) ustawy o ofercie publicznej (*) w tym:	42 466 001	42 466 001	50% i 2 akcje	50% i 2 głosy
PBG S.A. (*)	7 665 999	7 665 999	9,03%	9,03%
Multaros Trading Company Limited ^{(**)(***)}	34 800 001	34 800 001	40,974%	40,974%
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (*)	1	1	poniżej 0,01%	poniżej 0,01%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzane przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. (***)	8 048 507	8 048 507	9,480%	9,480%
Pozostali	34 417 490	34 417 490	40,52%	40,52%

(*) stan akcji na podstawie zawiadomienia od PBG S.A. i Multaros Trading Company Ltd. z dnia 30 października 2017 roku i zawiadomienia Funduszu Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z dnia 31 października 2017 roku,

(**) Multaros Trading Company Ltd. jest spółką zależną PBG S.A. w związku z czym spółka RAFAKO S.A. jest pośrednio kontrolowana przez PBG S.A., która posiada łącznie, bezpośrednio i pośrednio, 42.466.000 akcji RAFAKO S.A. stanowiących 50% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do wykonywania 50% + 1 głos ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki,

(***) stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 30 lipca 2015 roku.

Zgodnie z raportem bieżącym nr 55/2017 opublikowanym przez PBG w dniu 9 listopada 2017 r., PBG, Multaros i FIPP FIZ AN zawarły umowę zobowiązującą FIPP FIZ AN do nabycia od PBG i Multaros, a PBG do sprzedaży na rzecz FIPP FIZ AN 7.665.999 sztuk Jednostkowych Praw Poboru oraz zobowiązującą Multaros do sprzedaży na rzecz FIPP FIZ AN 17.545.352 sztuki Jednostkowych Praw Poboru. Zgodnie z powyższym raportem bieżącym PBG, w wykonaniu powyższej umowy i złożonych przez jej strony zleceń sprzedaży i zakupu Jednostkowych Praw Poboru, w dniu 9 listopada 2017 r. PBG i Multaros zawarły z FIPP FIZ AN transakcje sprzedaży Jednostkowych Praw Poboru. W związku z zawarciem Transakcji JPP, w przypadku wykonania przez FIPP FIZ AN praw poboru i objęcia Akcji Serii K, FIPP FIZ AN, przy założeniu, że w ramach Oferty wyemitowanych zostanie 42.500.000 Akcji Serii K, po zakończeniu Oferty posiadać będzie ok. 9,90% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Ponadto, zgodnie z opublikowanymi przez PBG raportami bieżącymi nr 54/2017 z dnia 8 listopada 2017 r. i nr 55/2017 z dnia 9 listopada 2017 r., w dniu 8 listopada 2017 r. Multaros zawarło ze Współoferującymi umowę o plasowanie Jednostkowych Praw Poboru, na podstawie której Współoferujący zobowiązali się do pozyskania nabywców i pośredniczeniu w zawarciu transakcji sprzedaży przez Multaros Jednostkowych Praw Poboru w trybie oferty prywatnej. W dniu 9 listopada 2017 r. Multaros zawarło transakcje sprzedaży 17.254.649 Jednostkowych Praw Poboru. W wyniku zawarcia powyższych transakcji oraz zawarcia Transakcji JPP, Multaros i PBG zbyły wszystkie posiadane Jednostkowe Prawa Poboru.

30. Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji RAFAKO S.A. lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące jednostek należących do Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją, zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, w okresie od przekazania poprzedniego sprawozdania finansowego

Zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, wg stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu, stan akcji RAFAKO S.A. będących w posiadaniu członków władz Spółek wchodzących w skład Grupy objętych konsolidacją przedstawia się następująco:

	Nazwa spółki	Stan na 07.09.2017	Zwiększenia stanu posiadania	Zmniejszenia stanu posiadania	Stan na 29.11.2017
Osoba zarządzająca					
Edward Kasprzak –Wiceprezes Zarządu (prawo poboru akcji serii K)	RAFAKO S.A.	2 000	1 000*	–	3 000*
Osoba nadzorująca					
	–	–	–	–	–

31. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządów, Rad Nadzorczych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 roku przedstawiało się następująco:

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
RAFAKO S.A. – jednostka dominująca			
Zarząd	2 340	–	84
Rada Nadzorcza	766	630	181
PGL-DOM Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	81	40	–
Rada Nadzorcza	132	–	–
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	169	130	–
Rada Nadzorcza	95	–	–
ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. – jednostka zależna pośrednio			
Zarząd	234	–	88
Rada Nadzorcza	41	–	–
E001RK Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	126	–	–
Rada Nadzorcza	–	–	–
E003B7 Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	1 189	1 812	267
Rada Nadzorcza	830	960	–
RENG – NANO Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	216	–	–
Rada Nadzorcza	–	–	–

32. Czynniki mające istotny wpływ na wyniki do uzyskania w czwartym kwartale 2017 roku

- Możliwość zmiany wysokości szacunków kosztów dotyczących realizowanych kontraktów, m.in. w następstwie prowadzonej kontraktacji zakupu wyrobów i usług, które mogą wpłynąć „in plus” lub „in minus” na wynik do rozpoznania po 30 września 2017 roku;
- Wystarczalność utworzonych rezerw i odpisów dotyczących realizowanych kontraktów;
- Ryzyko wystąpienia konieczności utworzenia rezerw na kary kontraktowe za nieterminową realizację lub za niedotrzymanie gwarantowanych parametrów technicznych niektórych kontraktów;
- Możliwość poniesienia ewentualnych kosztów napraw, remontów, modernizacji w umownym okresie gwarancyjnym nieobjętych utworzoną rezerwą na naprawy gwarancyjne;
- Kształtowanie się kursu złotego do EUR, bowiem znaczące zmiany kursu EUR mogą mieć istotny wpływ na zmianę rentowności realizowanych kontraktów denominowanych w EUR;
- Koszty trwającego procesu reorganizacji jednostki dominującej;
- Ryzyko związane z nieuzyskaniem niezbędnych gwarancji finansowych umożliwiających pozyskanie i realizację kontraktów.

33. Portfel zamówień

Wartość portfela zamówień Grupy Kapitałowej RAFAKO na dzień 30 września 2017 wynosiła ponad 3,05 mld złotych. Największą część stanowi projekt Jaworzno – 1,77 mld złotych, z czego 0,15 mld złotych pozostało do realizacji przez jednostkę dominującą, a 1,62 mld złotych poprzez spółkę celową SPV Jaworzno. Portfel zamówień nie uwzględnia kontraktu w Opolu (3,2 mld złotych przypadające na jednostkę dominującą zostało podzlecone w całości podmiotowi spoza Grupy Kapitałowej RAFAKO z czego do wykonania zostało 0,66 mld złotych). Wszystkie zlecenia w strukturze portfela zamówień stanowią obecnie kontrakty z segmentu budownictwa energetycznego.

PORTFEL ZAMÓWIENÍ
30 września 2017
31 grudnia 2016

~3,05 mld PLN

~4,0 mld PLN

	PORTFEL ZAMÓWIENÍ na 30.09.2017	Realizacja w latach		
		X - XII 2017	2018	po 2018
RAZEM, w tym:	~3,05 mld	~0,50 mld	~1,24 mld	~1,31 mld
RAFAKO S.A.	~1,43 mld	~0,26 mld	~0,59 mld	~0,58 mld
SPV Jaworzno	~1,62 mld	~0,24 mld	~0,65 mld	~0,73 mld

Informacje dotyczące wartości portfela zamówień Grupy Kapitałowej RAFAKO zostały zaprezentowane w niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z zastrzeżeniem następujących założeń:

- a) wartość ta stanowi zagregowaną wartość wynagrodzeń Grupy Kapitałowej RAFAKO, wskazanych w poszczególnych kontraktach, które zostały zawarte przez Spółki Grupy Kapitałowej do dnia 30 września 2017 roku, nie uwzględnia ona kontraktów planowanych, ale jeszcze nie zawartych,
- b) wartość portfela zamówień została wskazana na dzień 30 września 2017 roku; ostateczne przychody z kontraktów oraz okresy ich realizacji zależą od wielu czynników, w tym niezależnych od Grupy Kapitałowej RAFAKO.

34. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie miały miejsca żadne zdarzenia, które miałyby wpływ na wynik finansowy Grupy.

W dniu 16 października 2017 roku nastąpił wybór przez National Trading & Transport Group Co Ltd. (NTT Group), Sukhbaatar distric, Ulaanbaatar City, Mongolia (dalej jako: „NTT Group”) oferty jednostki dominującej działającej jako lidera Konsorcjum (90% wartości umowy) ze spółką Gmax Group sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej jako „Konsorcjum”), na zaprojektowanie i wykonanie bazy magazynowej paliw w miejscowości Rashaant w Mongolii. Ponadto w dniu 16 października 2017 roku doszło do podpisania warunkowej umowy, której przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie bazy magazynowej paliw w miejscowości Rashaant w Mongolii wraz z wykonaniem zbiorników magazynowych oraz infrastruktury towarzyszącej pomiędzy NTT Group a Konsorcjum. Łączna wartość umowy wynosi 46 968 403 EUR netto. Termin realizacji umowy wynosi 30 miesięcy od dnia przekazania Konsorcjum placu budowy oraz dokumentacji technicznej. Plac budowy wraz z dokumentacją techniczną mają zostać przekazane w terminie 7 dni od dnia wejścia umowy w życie. Umowa, zgodnie z jej treścią, wejdzie w życie pod warunkiem, że:

1. zostanie podpisana przez upoważnionych przedstawicieli obu stron Umowy tj. NTT Group oraz Konsorcjum oraz zostanie dostarczona drugiej stronie umowy;
2. NTT Group wpłaci zaliczkę, która zostanie zaksięgowana na koncie bankowym Konsorcjum;
3. prace będące przedmiotem umowy finansowane będą przez Bank Gospodarstwa Krajowego S.A. lub Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., na warunkach określonych w umowie.

Z uwagi na fakt, że NTT Group i Konsorcjum podpisały umowę, jedynymi warunkami koniecznymi do spełnienia, aby umowa weszła w życie, jest warunek związany z zapłatą zaliczki oraz z uzyskaniem przez NTT Group finansowania prac przez Bank Gospodarstwa Krajowego S.A. lub Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A.

W dniu 31 października 2017 roku spółka zależna E003B7 Sp. z o.o. oraz Polimex Energetyka Sp. z o.o. zawarły porozumienie o rozwiązaniu umowy na montaż części ciśnieniowej kotła, dokonanie prób oraz współuczestnictwo w rozruchu w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w Tauron Wytwarzanie S.A.– Budowy bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II”. Porozumienie wchodzi w życie pod warunkiem uzyskania przez E003B7 odpowiednich zgód od Gwarantów (tj. PKO BP SA, PZU S.A., BGK S.A. oraz mBank S.A.), RAFAKO S.A. oraz Inwestora, w pierwszym dniu miesiąca kalendarzowego następującego bezpośrednio po miesiącu, w którym zostały uzyskane wszystkie wymienione zgody. Na moment przekazania niniejszego raportu bieżącego, E003B7 uzyskała zgodę RAFAKO S.A. na zawarcie umowy. W opinii Zarządu rozwiązanie umowy nie rodzi negatywnych skutków dla E003B7 ani dla jednostki dominującej, ponieważ rozwiązanie umowy nastąpiło na wniosek spółki Polimex i w dniu rozwiązania umowy, Polimex oraz E003B7 podpisały z dotychczasowymi podwykonawcami Polimex (tj. Przedsiębiorstwo Modernizacji Urządzeń Energetycznych REMAK S.A. oraz JWW Invest S.A.) w zakresie przedmiotu umowy, porozumienia w sprawie wejścia E003B7 w miejsce Polimex. Porozumienia z podwykonawcami nie mają charakteru umów znaczących.

Na podstawie uchwały Nr 744/17 z dnia 2 listopada 2017 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. postanowił zarejestrować w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW 84 931 998 jednostkowych praw poboru akcji zwykłych na okaziciela serii K RAFAKO S.A. o wartości nominalnej 2 zł każda, emitowanych na podstawie uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia tej spółki z dnia 12 września 2017 roku, dla których dniem prawa poboru jest 6 listopada 2017 roku, oraz oznaczyć je kodem PLRAFAK00075.

Dnia 20 listopada 2017 roku podpisano z Gwarantami aneksy do umów finansujących projekt Jaworzno w związku z aneksem zawartym w dniu 28 lutego 2017 roku pomiędzy firmą Tauron Wytwarzanie a konsorcjum wykonującym projekt wydłużający termin realizacji projektu oraz podnoszącym jego wartość. Na mocy tych aneksów wydłużone zostały zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu do dnia 20 grudnia 2020 roku oraz zabezpieczenia zwrotu zaliczki do dnia 20 marca 2020 roku. Jednocześnie wzrosła wartość zabezpieczeń należytego wykonania kontraktu do łącznej kwoty 514.072,8 tysięcy złotych, oraz w związku z rozliczeniem części zaliczki zmniejszyła się wartość zabezpieczeń zwrotu zaliczki do łącznej kwoty 132.172,5 tysięcy złotych. W związku z obniżeniem łącznej kwoty gwarancji zwrotu zaliczki i gwarancji należytego wykonania umowy, zmniejszeniu uległa także kwota poręczenia do łącznej kwoty 1.292.490,7 tysięcy złotych za zobowiązania spółki zależnej E003B7 Sp. z o.o. udzielone do dnia 17 kwietnia 2028 roku przez RAFAKO S.A. na rzecz Gwarantów.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 29 listopada 2017 roku uchwałą Zarządu RAFAKO S.A. z dnia 29 listopada 2017 roku.

Podpisy:

29 listopada 2017 roku	Agnieszka Wasilewska-Semail	Prezes Zarządu
29 listopada 2017 roku	Krzysztof Burek	Wiceprezes Zarządu
29 listopada 2017 roku	Jarosław Dusiło	Wiceprezes Zarządu
29 listopada 2017 roku	Edward Kasprzak	Wiceprezes Zarządu
29 listopada 2017 roku	Tomasz Tomczak	Wiceprezes Zarządu
29 listopada 2017 roku	Jolanta Markowicz	Główny Księgowy - osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych